

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) республикын механизаторнуудай зүблөөндэ хабаадалсаһан Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер С. Баторов, главна инженер Д. Санжин, комбайнер И. Добрецкий, главна агроном Д. Молонов гэгшэд забһарлалгын үедэ ажал хэрэгэйнгээ зугаалжа байна. Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ҺОНИРХОЛТОЙ, АША ТУҺАТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Республикын механизаторнуудай зүблөөн үсэгэлдэр дүүрээ

1966 оной январиин 18-да нээгдэһэн республикын механизаторнуудай зүблөөн дээрэ **«Газар тарялангай культурые эрид һайжаруулха, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа республикын колхоз, совхозуудай механизаторнуудай урда байһан зорилгонууд»** гэһэн асуудал табигдажа, тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ 600 гаран хүн хабаадажа, хамта 32 хүн үгэ хэлээ. Зүблөөн ехэ һонирхолтойгоор, аша туһа ехэтэйгээр үнгэрөө гэжэ тэндэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

Манай газетын 19-нэй номерто мэдээсэгдэһэнһээ гадна, энэ зүблөөн дээрэ Бэшүүрэй совхозой тракторист нүхэр **Осколков** үгэ хэлэхэ зуураа, энэ жэлдэ «ДТ-54» трактораараа халаан соогоо 1300 гектар условно хахалалга хэхэб, горючи-тоһодолгын зүйлнүүдые 15 процент арьбалхаб гэһэн уялга абаа. Зүблөөндэ хабаадаһан Шэтын областиин делегацие толгойлогшо—тэндэхи хүдөө ажахын областной управлениин начальнигай орлогшо нүхэр **Коскин** үгэ хэлэхэдээ, социалис мүрысөөгөө саашадань үргэлжэлүүлхэ, дүй дүршэлөө халан абалсажа байхада аша туһа ехэтэй гэжэ тэмдэглээ.

— Иимэ һонирхолтой, олон механизаторнуудай хабаадалгатай зүблөөн үнинэй болоогүй, — гэжэ Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин главна инженер нүхэр **Смолин** мэдүүлбэ.

Механизаторнуудай хэһэн хүдэлмэриие нарин нягтаар бүридхэхэ, трактор машинада гаргашалагдаһан мүнгэ зөөриие, горючи-тоһодолгын зүйлнүүдые нягтаар тооложо байдаг тухайгаа Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой тоо бүридхэгшэ—нормировщик нүхэр **Гадинева** һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Үнгэрһэн жэлдэ 42 мянган тонно торф малтажа абаад, тэрэнээ үшөө поли дээрэ зөөжэ гаргаагүй байһан тухайгаа, энэ хүдэлмэридэ автомашинануудые нэмэжэ табиха эрилтэтэйгээр Кабанскын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй отделениин торф малтадаг оньһожоруулагдамал бригадын бригадир нүхэр **Истомин** хэлээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ саахарай свёклын баян ургаса абадаг болоһон, энээндэ трактор, машинын хүсэ хэрэглэдэг болоһон тухайгаа Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой суута свёклошон нүхэр **Павлов** хэлэжэ үгөө.

Хүнгэн хүрьһэтэй газар элдүүрилхэ техникэ хүсэдөөр үгэдэг болохо, саашадаа баян ургаса абадаг болохо арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ тушаа Борьёогой совхозой главна агроном нүхэр **Зайцев** хэлэбэ.

Зүблөөн дээрэ мүн Кабанскын совхозой кукурузашан нүхэр **Перевозников**, Буряадай «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй начальнигай орлогшо нүхэр **Ламброзо**, Шергинскэ совхозой тракторна бригадын бригадирай туһалагша нүхэр **Лебедев**, республикын Хүдөө ажахын министерствын главна агроном нүхэр **Трофимов**, Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой главна инженер нүхэр **Кауроз**, «Бурводстройн» Кабанскын СМУ-гай начальник нүхэр **Быков**, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой главна инженер нүхэр **Каштыкин**, Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын главна инженер нүхэр **Москвитин**, Шергинскэ совхозой главна агроном нүхэр **Дубкова**, республикын Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр **Дубровский**, Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент нүхэр **Нурминский**, Буряадай облпрофсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Асеев**, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Модогоев** гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад республикын механизаторнуудай, таряашадай 1966 ондо бэелүүлхэ социалис уялгануудые баталан абаа. Зүблөөнэй эсэстэ 1965 ондо ажалаараа шалгаржа, баян ургаса абаһан түрүүшүүлдэ дамжуулгын Улаан туг, Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ шангууд барюулагдаа.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 16 (11002) | 1966 оной январиин 20, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ХОНИШОД, ТАНАЙ АНХАРХА ХЭРЭГ

Хонишодой эгээл харюусалгатай ажалмаринь үбэлэй түл абалгын үе болоно. Тиимэшье байха ёһотой. Хурьгад олоор абтажа, гарзада оруулагдангүйгөөр түлжүүлэгдэбэл, хонин һүрэгнай хэдэ ехээр олошорхо, мүн нооһо, махашье элбэгжэхэ гээшэб.

Абаһан хурьгадаа гарзада оруулангүйгөөр, зуун эхэ хонин бүриһөө зуу гаран хурьга түлжүүлдэг хонишод ёһотойл эрхим хүнүүдэй тоодо ороно. Мүрысөөн-дэ илаһан иимэ түрүүшүүл манай республика дотор нёдондо бүри олоршорһон. Зуугаад хонишод «Республикын эрхим хонишоной» хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Буряад орон дотороо үнинэй ааһа гараһан Баргажанай Баянголой хонишон Шалсама Ламажаповна Цыремпилова, Зэдэ голдоо алдаршаһан РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Гомбосурун Гонгоровна Цыремпилова гэгшэдые хэн мэдэхэгүй һэм даа. Эдэмнай республика соогоо үүсхэл гаргагша түрүүшүүл ха юм. Мүнөө тэдэнэй ульгэр жэшээнь олон хүнүүдэй туйлалта шадабари болохой. Үнгэрэгшэ жэлдэ Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Николай Гомбоев зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлжэ, республика дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуурида гаралсаад, «Республикын эрхим хонишон» алдартай болонхой. Нүхэр Гомбоев мүнөө манайнгаа ниислэл—Москва хотодо, арадай ажахын туйлалтын выставкэдэ хабаадалсаад, хаража үзэһэн юумэеэ, өөрынтөө дүй дүршэл тухай нютагайнгаа хонишодто хөөрэжэ үгэнэ. Зуун эхэ хонин бүриһөө 120 хурьга түлжүүлһэн Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Г. С. Шойбонов, 116 хурьга түлжүүлһэн Сэлэнгын совхозой түрүү хонишон Д-Н. Р. Аюшеев, 98 хурьга түлжүүлһэн Борьёогой совхозой суута хонишон Д. Д. Дуринов болон бусад республикымнай эрхим хонишодой тоодо оронхой.

Хонишодой олонхи бригаданууд амжалтатайгаар хүдэлһэнэй ашаар республикымнай колхоз, совхозууд нёдондо 580 шахуу мянган хурьга түлжүүлээ гэхэ гү, урзанданайхиһаа зуу мянган шахуугаар олониие үдхэһэн байна. Үбэлэй эртын хурьгадые абажа байхадаа, хонишод оролдосо үүсхэлээ гарган ажаллажа, абаһан түлнүүдээ гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлхэ зорилго табиһан. Түрүү хонишод хурьгадые эхэһээнь амяарлагдаха үедэнь тус тустань 25—26 килограмм шэнүүртэй болгоһон байна.

Мүнөө хонин ажал дээрэ хүдэлжэ байһан зоной харюусалгатай хаһань дахин лэ оробо. Байгша ондо хэн хэды хурьга түлжүүлнэб—тэрээгээр табан жэлэймнай түрүүшын жэлэй дүн гаргагдаха юм. Зүгөөр республикымнай колхоз, совхозууд энэ үбэлдөө 600 шахуу мянган хурьга абахаар хараалантай. Энэ шухала харюусалгатай зорилгые бэелүүлхын тулада хонишон бүхэн хүйтэнэй сагта унтаха нойргүйгөөр ажаллаха, бүхы хүсэ шадал, һанал сэдьхэлээ гансал хурьга абалга, тэрэниие һайнаар түлжүүлгэдэ, эхэ хонидые тобир тарганаар ондо оруулалгада зорюулха болоно. Мүнөө үедэ ажахынууд январиин эхинһээ хойшо түл олоор абажа захалба. Энэ һарын түрүүшын арбан хоног соо 45 мянга шахуу хурьгад абтаһан. Илангаяа үбэлэй түл абалга Зэдын, Хяагтын, Улаан-Үдын аймагуудай зарим ажахынуудта эмхитэйгээр үнгэржэ байнхай. Энэ хүдэлмэриие бэлэдхэл һайнтайгаар угтаһан ажахынууд абаһан түлнүүдээ гарза хоролтодо оруулнагүй.

Үбэлдөө абтажа байһан хурьгадые үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гээшэмнай тиимэ амархан хэрэг бэшэ. Тиимэһээ түбхын түрүүндэ хурьгадай байха байранууд дулаалагдаха, нарай хурьгадые хүйтэндэ даарууланггүйгөөр түлжүүлхэ бологдоно. Энэ ушарта түрүү ажахынууд хонидойнгоо байрануудые хүйтэн һалхинай орохогүй болгожо һайса заһаад, досоонь хонидой хурьгалха газар, хурьгадай байха хашалтануудые түхеэрнэ бшуу. Тиигэжэ түхеэрээд, зохихо һайн вентиляци тодхоод, хурьгадай түлжүүлэгдэдэг байрануудые сэбэр агаартай, досоогоо хуурай, шииг нойтогүйгөөр байлгана. Агаарыень дан хүйтэн, дан халуун бэшээр, нэгэ адляар байлгахада нарай түл оодэргэн дорюунаар түлжэнэ. Нёдондо Улаан-Үдын аймагай колхозуудта шахтна түхэлэй вентиляцинууд хэрэглэгдэжэ, һайн үрэ дүн харуулһан байгаа.

Зүгөөр үбэлэй түл абалгые бэлэдхэлгүйгөөр угтаһан, мүн харууһанай муу байһан дээрэһээ нёдондо зарим аймагуудта түл олоор гарзалһан юм. Тусхайлан хэлэбэл, Баргажанай аймагай ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ 57 мянга 748 хурьга абаад, тэдэнэйнгээ 8500 гараниие гэхэ гү, али 14,9 процентыень гарзада оруулһан. Тиигэжэ аймаг дотор зуун эхэ хонин бүриһөө оройдоол 59 хурьган абтаһан. Урзанданайхида орходоо 4 мянгаар үсөөн хурьга түлжүүлһэн байна. Эндэхи ажахынуудта гансахан хурьгад олоор гарзада ороо бэшэ, мүн эхэ хонид һубайрһан, искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдаһан байгаа. Энэнь мүнөө жэлдэшье элирхэйлэгдэжэ байна бшуу. Январь һарын түрүүшын 10 хоног соо республикын ондоо аймагуудта хэдэн мянгаад хурьгадай абтаад байхада, Баргажанда оройдоол 193 хурьган абтаа. Тиихэдэ Сэлэнгын аймагай ажахынууд нёдондо хурьгадые олоорнь гарзада оруулһан байба. Иимэ байдал мүнөө жэлдэ дабтагдаха ёһогүй.

Эхэ хонидые түллүүлжэ байһан хонишодой анхарха юумэн үшөө юуб? Нарай хурьгадые түрүүшынь үдэрһөө зүбөөр түлжүүлхэ шухала. Эхэ хонин гээшэмнай хурьгалаад, һайнаар харууһалагдажа, бардам тэжээл дээрэ байлгагдаа һаа, өөрынгөө хурьгые садхаахал байха. Нарай хурьгадта эхынь һүнһөө үлүү хоол байдаггүй бшуу. Энээн тушаа Сэлэнгын совхозой хонишод һайн арга шудалаанхай. Хэрбээ зарим эхэ хонидой һү багатай, хурьгаяа садхаажа шадахагүй байгаа һаань, хурьгадтань һүнэй орондо искусственна һү гү, али ондоо хоол үгэхэ гэнгүйгөөр, эхыень шэмэтэй һайн тэжээл дээрэ байлгадаг. Хурьгадтань үгтэхэ тэжээлыень эхэдэнь үгэжэ, һү ехэтэй болгоод, түлыень садхаана. Энэ арга хэрэглэхэдэ, эхэ хонидынь туража зүдэрхэгүй, хурьгадынь бүришье һаа оодэргэн түлжэдэг байна. Энээниие ондоошье ажахынуудай хонишодой анхархада яахаб!

Энээнтэй хамта зоотехническэ, ветеринарна заабаринуудые отара бүхэндэ наринаар сахяагүйдэ аргагүй. Энээниие хэн бэелүүлхэб? Ажахынуудай болон отделениин, бригадануудай зоовет-мэргэжэлтэд! Үбэлдөө хонидой олоороо хурьгалжа байхада эхэ хонидые ямараар харууһалха, ямар рационоор эдеэлүүлхэ, хурьгадые яажа түлжүүлхэ тухай зоотехнигүүд хододоо заабаринуудые үгэжэ байха уялгатай. Тэнжэжэ байһан нарай хурьгадые элдэб үбшэнһөө һэргылхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ветеринарна мэргэжэлтэдтэ даалгагдана гээшэ. Тэдэнэй хүдэлмэридэ аймагуудай хүдөө ажахын управленинүүдэй зүгһөө горитой туһаламжа үзүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Хонин ажал дээрэ халуун хаһын ороод байхада, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, амжалта туйлаха хэрэгтэнь бодото туһаламжа хүргэхэ гээшэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай нангин уялга мүн. Хонишодой анхарал дээрэ үшөө анхарал хэрэгтэй. Тиигэбэл республикымнай хонишод табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлдэ алдар солотой, баян хэшэгтэй гарахал.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1965 ондо адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ ехээр худалдахын түлөө аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн тухай

Үнгэрэгшэ жэлдэ адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын, мал ажалай продукт гүрэндэ ехээр худалдахын түлөө аймагуудай дунда дэлгэрһэн республиканска социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет **иигэжэ тогтообо:**

1. **ХЯАГТЫН АЙМАГТА** (КПСС-эй райкомой секретарь **А. Н Шишмарев**, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ **П. Д. Дагбаев**, үйлэдбэриин управлениин начальник **П. И. Иванов**) КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, 700 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулха. Аймаг гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө 107 процент, мяха —103, нооһо—117, үндэгэ—131 процент дүүргэжэ, адууһа малайнгаа тоо толгойе эгээл ехээр олошоруулһан, түсэбөөшье дүүргэһэн байна.

2. **ЗЭДЫН АЙМАГТА** (КПСС-эй райкомой секретарь **А. А. Бадиев**, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ **А. Р. Потепалов**, үйлэдбэриин управлениин начальник **И. Ф. Воровьев**) 500 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан барюулха. Аймаг гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө 103 процент, мяха—103, үндэгэ—121, нооһо—109 процент дүүргээ, нёдондоонойхитой сасуулбал, бүхы түрэлэй адууһа малайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулаа.

3. Мал ажалай продукт гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэһэн **Улаан-Үдын, Кабанскын** аймагуудай һайнаар хүдэлһэниинь тэмдэглэгдээ.

Халуун хаһа

БЭЕЭ ЗЭҺЭНХЭЙ

МУХАР-ШЭБЭР. Партиин XXIII съездые угтуулан, социалис мүрысөөндэ «Эрдэм» совхозой хонишод эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эндэхи олон хонишод энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абахаар шиидэнхэй.

Совхозой табадахи отделениин түрүү хонишон Балдан-Доржо Эрдынеев олон жэлдэ ажаллажа байна. Хонин ажалда ороһоор арбаад жэл болоһон байха. Мүнөө тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадада 470 толгой эхэ хонин харууһалагдана. Эндэхид түл абалгадаа бэлэн, хони хурьгадайнгаа байрые һайса заһаад, үбһэ тэжээл хүсэд бэлдээд байна. Мүн ахалагша хонишон нүхэр Г. Арьяндьевай даадаг отарынхид үбэлэй түл абалгада бэеэ зэһэнхэй. Түрүүшын хурьгад абтажа эхилхэнь ойртоо.

Д. ЛОПИЛОВ.

ГАРЗАДА ОРОНОГҮЙ

ХЯАГТА. Хонхор-Нуга гэжэ газарта Хяагтын совхозой хонишодой нэгэ бригада байрладаг. Энэ бригадынхид нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абажа, бүрин бүтэн түлжүүлээд, аймаг дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртэһэн байгаа.

Туйлаһанаараа һанаагаа амараагүй, энэ бригадын хонишод нүхэд Б. Тодорхоева, И. Юможапов, Б. Гармажапов, Б. Иванов гэгшэд үшөө һайнаар ажаллахын түлөө оролдоно. «Хонин бүриһөө хурьга абахабди» гэһэн зорилготой. Мүнөө эндэхид бригадынгаа мянга гаран эхэ хонидой 120 гаранһаань хурьга абаад, гарза хоролтодо оруулангүйгөөр түлжүүлнэ.

Б. ЮМОЖАПОВ.

ҮШӨӨЛ ОЛОШОРХО

Урдань хабартаал хурьгад абтадаг һэн. «Хабарай сагта түл абахада һайн» гэлсэдэгшье байгаабди. Теэд бодоод үзэхэдэ, үбэл абтаһан хурьгад алишье талаараа һайн байна. Жэшээнь, декабрь, январь һарада нарай хурьгадые тодожо абахада, хабарайхидал адли бэшэ, үбһэ тэжээл элбэгтэй байгдана. Теэд үбэл түрэһэн хурьгад ерэхэ намар болотор ямар томо болоноб! Харахадашни эртын хурьгад нэгэ дахин зуһаад, байрга томо түлгэнүүд болонхой байдаг.

Аха нютагай «Улаан-Аха» колхозой түрүү хонишод нүхэд Х-С. Мунконова, Т. Доржиева гэгшэд хэдэн жэл удаа үбэлэй түл абана. Тиигээд хонидоо зунай сагта хэнзэлүүлжэ байгаад, зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хүрэтэр хурьга абадаг. Мүнөө эдэнэр даадаг хонидоо январь һараһаа эхилээд хурьгалуулха зорилготой. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод хурьга олоор абажа захалаа. Бага-Хээрэгтэдэ байдаг Сыбык Самаевагай даадаг отарынхид 190 гаран хурьга абаа. Эндэхид 240 эхэ хонидые харууһалдаг. Абтаһан хурьгадынь һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Ехэ-Хээрэгтын хонишод Хорлу Бакшаханова, Чингис Гергенов гэгшэд 260 хони харууһална, һүүлэй мэдээгээр, 170 хурьгатай болоо.

Түрэл партиингаа XXIII съездые угтуулан, Ахын хонишод ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, 1966 ондо түл олоор абажа, хонидойнгоо тоо толгойе үшөөл олошоруулха зорилготой.

Д. ДУГАРОВ.

ТОЛГОЙН ФЕРМЭДЭ

Харьялан урдадаг Хэжэнгэ голой зүүн эрьедэ совхозой хоёрдохи отделениин Толгойн һаалиин фермэ оршодог. Коммунист Цырендаша Тогмитов тус фермые хүтэлбэрилнэ. Дорюун алхасата долоон жэлэй һүүлшын жэлдэ 144 үнеэдһээ хамта 2655 центнер һү һаажа, 100 үнеэнһээ зуун тугал абажа түлжүүлхэбди гэһэн социалис уялга абаад, тус фермэ ажаллажа ороо бэлэй.

Уялга абаһан түрүүшын үдэрһөө эхилээд, фермын һаалишан бүхэндэ үдэр, һарынь, кварталайнь даабари хүргэгдэһэн байха. Гадна һаалишадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Һаалишадай үдэр бүри һааһан һүнэйнь дүн тусхай самбарта бэшэгдэжэ байдаг болоо. Иигэжэ ехэ һүнэй түлөө тэмсэл эмхитэйгээр захалаа һэн.

Толгойн һаалишад совхоз соогоо хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Мүн аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гаража, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байха.

Жэлэй дүүрэхын урда тээ тус фермэ хэһэн ажалайнгаа дүн гаргаба. Эбтэй эетэй энэ коллектив баясама амжалта туйлаһан байба. 2655 центнер һүнэй орондо, 2769 центнер һү һааба. Үнеэн бүриһөө 1922 килограмм һү һаажа, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар үлүүлэн дүүргээ. 100 үнеэнһээ зуун түл абахабди гэһэн уялгаяашье нэрэтэй солотойгоор бэелүүлээ.

Тус коллектив туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй. Бэе бэедээ туһалалсажа, нэгэн хүн шэнги эбтэйгээр ажалладагынь тон һайшаамаар. Малайнь хото хорёо болоод, һүеэ хадагалдаг газартань ариг сэбэр. Тиимэл һэн тула тушаагдадаг һүниинь хододоо сэбэр, шанар һайнтай байдаг.

Фермын түрүү һаалишад Н. Галсанова, А. Золтоев, Г. Намжилова, Ц. Цыдыпова, Б. Намжилова гэгшэд түсэб даабаряа холо үлүүлэн дүүргэжэ, магтаал хайрада хүртэһэн байха.

Һаалишадай байра байдал яһала һайн. Сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ дүүрэн арга боломжотой. Улаан булангань шэнэ газетэ, журнал, ном дэбтэр, шатар, даам, радио бии. Заримдаа эндэнь уран һайханай бүлгэмэй концерт харуулагдадаг. Яһала һайн. Хаража һонирхомоор. Тобшохоноор хэлэхэдэ, һаалишад, малшад сүлөөтэй сагаа сэнгүүгээр үнгэргэхэ дүүрэн арга боломжотой.

Д. ДОРЖИЕВ.

ҺҮҮЛШЫНЬ ЗАМДА ҮДЭШЭБЭ

Сергей Павлович Королевые хүдөөлүүлгэ

Москвагай ажалшад элитэ ехэ совет эрдэмтэ, дэлхэйе тойрон ниидэхэ түрүүшын хэмэл ододые, замбуулинай онгосонуудые зохёоһон конструктор, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, Ленинскэ шангай лауреат, академик Сергей Павлович Королевые январиин 18-да һүүлшынь замда үдэшэбэ.

Ниислэл хотын олон мянган ажалшад Улаан талмай дээрэ суглараа.

Үдэрэй 1 час. Нүхэд Л. И. Брежнев, В. И. Воронов, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, эрдэмтэд болон космонавтнууд, Советскэ Союзай маршалнууд, министрнүүд, партийна, совет болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд Мавзолейн трибунада гараба.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ комиссиин түрүүлэгшэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Л. В. Смирнов** траурна митинг нээгээ.

Юрын инженерһээ академик болотороо дэбжэһэн Сергей Павлович Королевой алдарта замые нүхэр Смирнов тайлбарилан дурдаба. С. П. Королев хүн түрэлтэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтын арюун хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсэ шадал, баян дүй дүршэл болон ехэ эрдэм мэргэжэлээ зорюулһан байна. Эсэгэ оронойнгоо, дэлхэйн эрдэм, техникэдэ хубитаяа ехээр оруулаа.

Сергей Павлович Королев угаа бэрхэ эмхидхэгшэ, барагдашагүй эршэ зоригтой хүн байһан. Эрдэмтэдэй, конструкторнуудай, инженернүүдэй, хүдэлмэришэдэй олон коллективүүдые нэгэдхэмэл ехэ зорилго шиидхэхэ хэрэгтэ элсүүлэн эмхидхэжэ шададаг байгаа. Эрдэм болон техникын эршэмтэй түргэн хүгжэжэ байһан мүнөө сагта оньһон нарин приборнуудаар, аппаратураар зэбсэгжэһэн коллективүүд лэ энэ хэрэгэй илалта амжалта туйлажа болохо гэжэ С. П. Королев һайн мэдэдэг һэн.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство ракетно-замбуулинай техникын талаар хүдэлмэрилдэг эрдэмтэдэй, конструкторнуудай ажал ябуулга тушаа онсо анхарал хандуулдаг, оролдолго гаргадаг байна. Эхэ оронмнай Сергей Павлович Королевой үрэ ехэтэ эрдэм ухаанай, бодото ажал хүдэлмэриие тон үндэрөөр сэгнэжэ, тэрээндэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ хоёр дахин олгоһон, Ленинскэ шангай лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөөһэн, Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудаар шагнаһан юм.

Эрдэмтэ, коммунист, энэрхы сэдьхэлтэй хүн—Сергей Павлович Королевой арюун тунгалаг дүрэ шарайнь манай зүрхэ сэдьхэлдэ ходоодоо һанагдажа байхал гэбэ.

СССР-эй Наукануудай академиин президент **М. В. Келдыш** трибуна дээрэ гаража үгэ хэлээ.

КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь **Н. Г. Егорычев** үгэ хэлэхэдээ, манай ороной элитэ ехэ эрдэмтэ, гайхамшаг конструктор Сергей Павлович Королев наһа баража, ехэ гаэлтэ хохидолой болоһон тушаа Москвагай ажалшадай гашуудан шаналжа байһые элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Сергей Павлович тон туха сүлөөгүй байбашье, ниитын, партийна хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха саг олодог һэн. Олон жэлдэ удаа дараалан хүтэлбэрилхы партийна органуудта һунгагдаһан, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXII съездын делегат байһан.

Сергей Павлович Королевой ажаябадалай зам социалис Эхэ орондоо, Коммунис партидаа, коммунизм байгуулагша агууехэ совет арадтаа заха хизааргүй үнэн байлгын эрхим жэшээ боложо, бидэнэй зориг бадаруулдаг байхал гэжэ нүхэр Егорычев түгэсхэлдөө хэлэбэ.

СССР-эй түрүүшын лётчик-космонавт **Юрий Гагарин** Сергей Павлович Королев тухай үнэн зүрхэнэй халуун үгэ хэлээ.

Сергей Павлович Королев бидэниие замбуулинай ниидэлгэдэ үдэшэн мордохуулдаг, түрэл совет газар дайдадаа бусахадамнай угтадаг байһан юм. Бидэндэ айхабтар ехэ гашуудал, угаа ехэ гаэлтэ хохидол ушарба. Тиигэбэшье бүхы совет мэргэжэлтэд, космонавтнууд Сергей Павловичай ами наһаяа зорюулһан алдарта хэрэгые хэлбэришэгүйгөөр үргэлжэлүүлхэ, хүгжөөхэ байха. Тэрээн тухай дурасхаал бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ ходоодоо һанагдажа ябахал гэбэ.

Траурна митинг дүүрээд, наһа барагшын бэеые шатааһан үнэһэтэй урна Кремлиин ханада абаашагдажа, артиллериин салютай нээрээн доро тусхай нүхэн соо табигдаа. Тэрэ нүхэниинь хара мрамор хабтагайгаар бүглэгдөө. Дээрэнь алтан үзэгүүдээр иигэжэ бэшэгдээ:

Сергей Павлович
КОРОЛЕВ

30 XII 1906 — 14 I 1966

Талмай дээгүүр Советскэ Союзай гимнын жабхаланта аялга зэдэлбэ. Сэрэгэй подразделенинүүд Мавзолейн урдуур алхалан гаража, совет арадай алдарта хүбүүндэ һүүлшын ёһолол хэбэ.

(ТАСС).

Радио шагнадаг, телевизор харадаг, үдэр бүри газетэ болон журнал уншадаг болонхойбди даа, элидхэл, лекцинишье шэнэ юумэ нэмэжэ үгэхэнь ээлтэй юм бэшэ гү гэхэ мэтын үгэнүүд хааяа дуулдадаг. Теэд энэ хэр зүб гээшэб? Ямаршье үндэһэгүй. Клуб, улаан булангаа түлихэеэ, хүн зоноо урижа асархаяа залхуурагшадай хэлэһэн үгэ юм. Юундэб гэхэдэ, радио, телевидени, газетэ, киногой үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулха ехэ хүсэтэй зэбсэг байбашье һаань, хамаг ойлгогдоогүй гү, али һонирхожо баадуулна.

Үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилдэг бүхы эмхинүүдэй, зургаануудай хүдэлмэриие лекционно хүдэлмэри ябуулха нэгэдэмэл түсэбөөр нэгэдхэн тааруулаад эмхидхэдэг болоһон газартал хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжарна, тэрэнэй нүлөөн ехэ болоно. Жэшээлхэдэ, Прибайкалиин аймагай «Знани» бүлгэмэй Түрхэнын эхин эмхи (түрүүлэгшэнь Н. И. Соколов) ой модоной хүдэлмэришэдэй дунда научно-техническэ, педагогическа, мүн медицинскэ болон бусад хинь һайнаар хүдэлнэ. Арадай университедүүдэй бүхэсоюзна харалганда манай республикын хоёр университедүүд: совет хуули ёһо шудалха Улаан-Үдын арадай университет (ректорынь К. С. Герасимов), хүдөө ажахын Мухар-Шэбэрэй эрдэм шэнжэлэлгын университет (ректорынь А. И. Лунец) Бүхэсоюзна нэгэдэхи шатын дипломуудаар шагнагдаа. Нүхэр К. С. Герасимовай ректорээр хүдэлдэг арадай университет диплоһоо гадна, 250 түхэриг мүнгэн шанда хүртөө. Мүн Улаан-Үдын худалдаа наймаанай, нийтын хоолой экономико шудалдаг, педагогическа эрдэмэй университет шан, магтаалай грамотануудые абаа. Элүүр энхэ байдал сахиха эрдэм дэлгэрүүлдэг университедүүдэй тоо энэ жэлдэ олошороо.

УДХАТАЙГААР, ҺОНИРХОМООР

байһан бүхы юумэндэнь харюусажа, арад зонтой нюураараа уулзаад, тон тодоор, ойлгосотойгоор, түрэл хэлэн дээрэнь хэлэжэ, ярижа байдаг лектор, элидхэлшье юуншье һолижо шадахагүй юм. Энээниие лекционно хүдэлмэриин жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ байһан баримта гэршэлэн харуулна. Хэрбээ манай Буряадай республика дотор «Знани» бүлгэмэй гэшүүдэй хүсөөр 1963 ондо 48 мянган лекциин уншагдаһан байгаа һаа, 1965 ондо 68 мянган лекци уншагдаа. Тэрэниие хоёр миллион 300 мянган хүн шагнаа.

Партиин Центральна Комитедэй мартын, сентябриин Пленумүүдэй (1965 он) һүүлээр ажахыгаа эрдэм ухаанда үндэһэлэн, зүб мүрөөр хүтэлбэрилхэ зорилгын табигдаад байһан мүнөө үедэ, эрдэм ухаа арад нийтын дунда дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй ашаар совет хүнүүдэй ушар ёһо мэдэлгые улам дээшэлүүлхэ, политическэ болон ажалайнь эдэбхиие улам габшагайжуулха гээшэ тон шухала хэрэг болоод байна.

Партийна комитедүүдэй үдэр бүриин анхарал болон туһаламжын ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ РСФСР-эй «Знани» бүлгэмэй Буряадай эмхиин олонхи аймагуудай эмхинүүд арад зоной дунда хүмүүжүүлгын горитой хүдэлмэри ябуулдаг болоо. Баргажанай, Кабанскын, Сэлэнгын, Захааминай, Баунтын, Яруунын, Хоринэ, Загарайн, Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай, Октябрьска районой «Знани» бүлгэмэй эмхинүүд үнгэрэгшэ жэлдэ үзэл сурталай ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Тэдэнэр хадаа дээдэ гү, али тусгаар дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые «Знани» бүлгэмэй гэшүүд болгон абаад, ажалша зоной дунда политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хаполитическэ эрдэм дэлгэрүүлхэ хүдэлмэриие нэгэдэмэл түсэбэй ёһоор ябуулна. Лекционно хүдэлмэридэ Түрхэнын дунда һургуулиин багшанартай хамта Байгалай леспромхозой инженернүүд В. И. Зуенко, Е. Е. Апарович, түсэблэлгын таһагые даагша Е. М. Протасова, врач Л. А. Двойнин болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Һургуулиин багшанар ахалагша классуудай һурагшанартай хамта модошодто лекци-концерт оло дахин харуулаа. Атеизмын, мүн хүгжэм ойлгожо һураха асуудалнуудааршье эндэ лекци уншагдадаг. Арбадахиие, арбан нэгэдэхи класс дүүргэжэ байгшадые политическэ хүдэлмэри ябуулха дадал дүршэлтэй болгохо талаар мүн оролдолго эндэ гаргагдадаг. Баргажанай аймагай Хурамхаанай, Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналей, Сэлэнгын аймагай Загастайн эхин эмхинүүд мэтэ һайнаар хүдэлмэреэ эмхидхэн ябуулдаг «Знани» бүлгэмэй бусад эхин эмхинүүд жэл ерэхэ бүри олон болоно. Зүгөөр «Знани» бүлгэмэй эхин эмхинүүд үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар хаа хаанагүй партийна организацинуудай дайшалхы туһалагшанар боложо шадаагүй байһаар. Юундэб гэхэдэ, лекционно хүдэлмэридэ үнэн зүрхэнһөө дурладаг, тэрээндэ абьяастайгаар хандадаг шадамар эмхидхэлшэдые оложо, эхин эмхиин хүдэлмэри хүтэлбэрилхыень даалганагүй. Мүн хэһэн хүдэлмэреэ хүсэдөөр бүридхэдэггүй, аймагай эмхинүүдтэ тоосоогоо саг соонь ябуулдаггүй, һула журамтай эхин эмхинүүдшье бии байһаар.

Эрдэм ухаанай али нэгэн һалбаряар эрдэм гүнзэгыгөөр ойлгожо абаха хэрэгтэ арадай университедүүд ехэ туһа хүргэдэг. Манай республика дотор 25 тиимэ университет бии. Тэдэнэй олон-

Научно-техническэ болон экономическа эрдэм дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ үнгэрэгшэ жэлдэ анхарал ехээр табигдаа. Научно-техническэ пропаганда эрхилдэг Улаан-Үдын байшантай хамта хүдэлмэриин нэгэдэмэл түсэб зохёогоод, Москва, Свердловск, Эрхүү городуудһаа ехэ эрдэмтэдые, мэргэжэлтэдые урижа асараад, ажалые научна ёһоор эмхидхэхэ, гаргагдадаг продукциин шанар һайжаруулха асуудалаар научно-практическа конференцинүүд Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдөө.

Ажалһаа һамшангүй һуража байһан залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын, үзэл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха тушаа горитой анхарал табигдабашье, үшөө амжалта түйлагдаагүй байһаар. Философиин, атеизмын, экономикын асуудалнуудаар удха һайнтай, бүхы зоной ойлгомоор лекцинүүд үсөөн уншагдана. Олонхи ушарта лекцинүүдэй научна хэмжээн һула, удхань балар.

Олонхи аймагуудай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд эрдэм, наукын амжалтанууд ба түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө, лекци гүүртэ, отаранuудаар үсөөн үнгэргэнэ. Мүн лекторнүүдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри хүсэд һайнаар эмхидхэгдэнэгүй.

Үзэл сурталай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ лекционно пропагандын дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ талаар Советскэ райондо, Бэшүүрэй, Ахын аймагуудта горитой анхарал үшөөл табигданагүй.

КПСС-эй XXIII съезд болохоёо байна. Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй алдарта ой дүтэлэнхэй. Түүхэтэ событинүүдые угтуулан, «Знани» бүлгэмэй эмхинүүд арад зоной дунда ябуулдаг хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэри эрид һайжаруулха зэргэтэй.

С. БАДМАЕВ,
«Знани» бүлгэмэй Буряадай правлениин харюусалгата секретарь.

Ажалһаан нэгэшье минута хожомдожо болохогүй бшуу. Энээниие Зэдын комбинадай руднигуудта ажалладаг хүдэлмэришэд яһала һайн мэдэхэ юм. Ерэгшэ жэлэй эхинһээ хам оролсожо, табан жэлэйнгээ түрүүшын алхамуудые ехэ урагшатайгаар ахин гарахые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: газар тэһэлэгшэ Д. Ф. Лямичевой бригадынхид ажалдаа гаража ябана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Түрүүшүүл тухай хөөрэхэдэ...

ЭБТЭЙШҮҮЛЭЙ АЖАЛ БҮТЭСЭТЭЙ

Түрүүшээр хэдэн тоо, баримта дурдая. Ноохо ээрэлгын цехэй нүхэр Д. П. Лобачевой даадаг халаан ноохо ээрэхэ декабрь һарынгаа даабари 101 процент, түхеэрэлгэ ашаглаха даабаряа 101,1 процент дүүргэһэн юм. Ээрэгдэһэн ноохонойе 98 процентые һайн шанартай гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааха даабаряа 99,9 процентдэ хүргөө һэн.

Дмитрий Прокопьевич Лобачевой даадаг халаан цехэй бусад хоёр халаанһаа ехээр илгардаггүй байха. Ондоошье халаанууд даабаряа, абаһан социалис уялгаяа һайнаар дүүргэдэг. Тоо, баримтануудые хаража үзөө һаа, мүн лэ зуун процентһээ доошо бэшэ юм. Теэд энэ халаан өөрын онсо илгаатай, өөрын шэнжэ тэмдэгтэй гэебди. Энэ илгаань юуб гэхэдэ, ходо һайн, эрхим һайн шанартай ноохо ээрэжэ, нэхэлгын цехтэ тушаадаг.

Нарин сэмбын фабрикын олон янзын, үнгэ бүриин нарин ноохон бүд ганса республикынгаа ажалшадай һайшаалда хүртэдэг бэшэ. Тэрэнэй продукци Эхэ ороной олон область, хизаарнуудта эльгээгдэжэ, худалдагдажа байдаг. Фабрикын продукци уласхоорондын выставкэ, ярмаг дээрэшье һайшаагдаһан байха. Нэгэ жэгдээр, һайнаар утаһа ээрэхэ гэжэ тус цехэйхидэй оролдоогүй һаань, фабрика гоё һайхан, хүнэй дура буляама нарин сэмбэ нэхэжэ, өөрынгөө продукцяар суурхажа шадахагүй һэн. Һайн шанартай продукци бүтээлгын эхи үндэһэн энэл цех соо табигдана гэжэ хэлээ һаа үлүү юумэн үгы.

Утаһа ээрэлгын станогууд үдэр һүнигүй, хүдэлмэриин гурбан халаанай туршада хүдэлжэ байдаг. Ямар нэгэ шалтагаанһаа миин зогсохо ушар дайралдадаггүй шахуу. Нэгэ жэгдээр тааруулагдажа табяатай станогуудай дэргэдэ ажаллажа байһан эхэнэрнүүдэй нэгэниинье яаража тэбдэнэгүй, машинын хүдэлхые хинан хаража, ээрэгдэжэ байһан утаһанай шанар шалгажа байна. Нэгэ хүдэлмэришэн бүхэн хоёр станок хангадаг. Түрүүшээр харахада, ямар сүлөөтэйгөөр, бэлэхэнээр ажалланаб гэжэ һанамаар. Үнэндөө тиимэшье бэшэ. Станогуудаа мэдэлдээ абаһан, тэдэнэй орёо онь һон юумэ һайса шудалһан, «абари зангынь» мэдэхэ болоһон лэ хүдэлмэришэд мэгдэнэ тэбдэнэгүй бшуу.

Нина Стуницына — залуу басаган. Харин тэрэнэй ажаллажа байхые харахада урматай, баясамаар. Тэрэ ехэ түргэнөөр утаһа уян холбодог, оройлдоһон утаһанай түхеэрэлгэ һэлгэдэг. Нина ганса фабрика соогоо суута гаранхай бэшэ. Үнгэрһэн жэлэй зун Краснодар городто үнгэргэгдэһэн утаһа ээрэгшэдэй семинарта шалгаржа, ондоо фабрикануудай хүдэлмэришэдые гайхуулһан, һонирхуулһан юм. Нина Стуницынагай ажалай дүй дүршэлые Эхэ ороноймнай олон утаһа ээрэгшэд шудалжа, тэрэнэй жэшээгээр ажалладаг болонхой.

Хорёод жэлэй туршада фабрикада ажаллажа байһан Анна Осипова, Раиса Хакимова, Вера Ли-ханчо, нэрлэхэ болоо һаа үшөө олон түрүүшүүл коллектив соогоо суутай, хүндэтэй юм. Тэдэнэр олон жэлэйнгээ дүй дүршэл шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, һайнаар ажалладаг. Даажа абаһан ажалаа үнэн сэхээр дүүргэхэ, дүй дүршэл шудалха гээшэнь үшөөл бага. Шэлэжэ олоһон мэргэжэлдээ дуратай байха хэрэгтэй. Тиихэдээл бүхы юумэ анхаралтай, бодомжотойгоор бүтэдэг. Утаһа ээрэгшэдэй олонхинь одоол иимэ хүнүүд. Ажалдаа, мэргэжэлдээ дуратай, дүй дүршэлтэй.

Валентина Авдонина, Мария Одноворченко, ээрэгдэхэ ноохо бэлдэдэг аппарат дээрэ хүдэлдэг Екатерина Путилина болон бусад хүдэлмэришэдэй продукци имагтал эрхим гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Аппаратно-ээрэлгын үйлэдбэридэ (али ээрэлгын цех соо) ноохо ээрэдэг станогуудһаа гадна, үшөө ондоо, ноохо түсхай түхеэрэлгэдэ оройдог машина-аппарадууд бии. Тэдэниие мастерай туһалагша Николай Вельмизев хангадаг. Түхеэрэлгэеэ һайнаар харууһаллаг, таһалгаряагүйгөөр хүдэлхэ арга хангадаг.

— Манай Николай Васильевич найдамтай хүн даа, — гэжэ халаанай мастер Д. П. Лобачев магтана. — Ямаршье сагта аппарадууд «муу зан» гаргангүй, жэгдэ һайнаар хүдэлжэ байдаг. Үйлэдбэриин ёһотой эзэн, дүй дүршэлтэй мастер юм. Манда иимэ олон түрүүшүүл бии. Тэдэнтэй суг ажаллахада хэрэгшье бүтэсэтэй, бэедэшье амар.

Утаһа ээрэгшэд долоон жэлые амжалтатайгаар түгэсхөө, түсэбөө һайнаар дүүргээ. Абаһан социалис уялгаяа бодотоор бэелүүлээ. Тэдэнэр мүнөө партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон, энэ мүрысөөнэй үедэ хэхэ ажалаа тодорхойлһон юм. Ноохо ээрэлгын станогуудаа бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ, үлүү ехэ хаядаһа гаргахагүй, һайн, эрхим һайн продукци бүтээхэ гэжэ тэдэнэр хэлсэһэн байгаа. Мүн эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дүршэл халан абалсаха тухайгаа мартаагүй һэн. Съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байһанайнгаа түрүүшын дүн һаяшаг согсолон гаргаа. Тэдэнь мүн лэ һайн. Съездын нээгдэхэ үдэр болотор 80 килограмм ноохо алмаха гэжэ хараалһан юм. Тэрэнэйнь 50 килограмм алмагдаа. Һара соо ээрэгдэһэн утаһанай 12 процентые эрхим шанартайгаар тушааха уялгаяа 13,8 процентдэ хүргөө. 4110 килограмм утаһан эрхим шанартайгаар нэхэгдээ. Түхеэрэлгэ ашаглаха уялга мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Шэнэ жэлдэ шэнэ хүсэтэйгөөр, шэнэ эршэтэйгээр ажаллаха гэһэн зорилготой энэ халаанай утаһа ээрэгшэд түрүүшын үдэрһөө даабаряа, абаһан уялгаяа бэелүүлжэ эхилээ. Шэнэ жэлэй түрүүшын хэдэн килограмм утаһан ээрэгдэжэ, нэхэлгын цехтэ тушаагдаа, түрүүшын хэдэн метр нарин сэмбэ нэхэгдээ. Һайн продукци бүтээхэтээ хамта ехэ ноохо алмаха уялгаяа заатагүй дүүргэхэ байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ.

Халаанай коллектив бултадаа нэгэ хүн мэтэ эмхи гуримтайгаар, эбтэй этэйгээр, харюусалга ехэтэйгээр ажаллана. Тиимэһээ хадаа амжалта түйлана, тиимэһээ хадаа һайн продукци бүтээнэ.

С. БАРДАМОВА.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

Килограммаар нэмэнэ

Яруунын совхозой 4-дэхи фермын мал шахалгын гүүртын малшадай түйлажа байһан амжалта тухай бэшэг тус совхозой главна зоотехник К. А. Албашеев **«Улаан Туяа»** газетэдэ бэшэбэ. Тус гүүртые коммунист Степан Георгиевич Тетерин хүтэлбэрилнэ. Эндэ 400 гаран бүрүү, хашарагуудые 5—6 хүн харууһална. Эдэ мал октябриин 25-да шахалганда табигдаа һэн. Тиигээд гурба һара шахаад, январиин эсэс багаар гүрэнэй бэлэдхэлдэ тушааха юм. Суудхэ бүхэндэ толгой бүриинь 800 граммаар нэмээжэ, шахалгын дүүрэхэдэ 270 килограмм болгохо уялгатай. Үхэршэн Наталья Сидорова 300 килограммда хүргэхэб гэжэ үгэеэ үгэнхэй.

Эдэ малшад хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ. Тэдэнэй харууһалжа байһан үхэрнүүд суудхэ бүхэндэ 900 граммаар, тиихэдэ В. А. Колодиной бүлэг мал 1240 граммаар нэмэнэ.

Шэнэ бүлгэм

Хэрэн тосхондо түүхын, соёл культурын дурасхаалта хүшөө памятнигуудые сахин хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй отделени байгуулха зорилгоор түсхай конференци зарлагдаба. Энэ бүлгэмэй зорилго тухай эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Бильгаев элидхэл хэһэн байна.

Иимэ бүлгэмэй отделени Түнхэнэй аймагта бии болголго ехэ удха шанартай хэрэг гэжэ үгэ хэлэһэн нүхэд хэлэбэ. Аймагай нютагуудаар түүхэдэ хабаатай элдэб дурасхаалта памятнигууд олон. Тэдэниие сахин хамгаалха, зохидоор түхеэрэн заһаха шухала гэжэ тоолобо. Тус конференци бүлгэмэй аймагай отделениин совет һунгаба.

Энээн тухай Түнхэнэй аймагай **«Саяан»** газетэ һаянгаа нэгэ номерто мэдээсэбэ.

Дайшалхы алдар солын булан

Хүшүүн үзүүрэй дунда һургуулиин дэргэдэ (нёдондо фашис Германиие илан дараһанай 20 жэлэй ойе һайндэрлэхэ үеэр) хизаар ороноо шэнжэлэгшэд дайшалхы алдар солын булан байгуулһан юм гэжэ тус һургуулиин багша Б. Цыренов Мухар-Шэбэрэй аймагай **«Ленинэй зам»** газетэдэ бэшэбэ.

Эндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшад тухай, тэдэнэй дайшалхы хэрэг тухай мэдээсэлнүүд, тэдэнэртэ олгогдоһон шагнал болон сэрэгшэдэй бэедээ абажа ябаһан элдэб зүйлнүүд суглуулагданхай. Цырендаши Доржиев, Даширима Мижитов гэгшэдэй дайшалхы замые харуулһан фотоальбомууд табигданхай.

Революциин дүлэн соогуур...

«Совет засагай түлөө тэмсэгшэд» гэһэн гаршаг доро Б. Н. Мельников тухай һонирхолтой статья **«Улаан Сэлэнгэ»** газетэ тунхаглаба. Борис Николаевич Мельников 1896 оной январиин 2-то Ново-Селенгинск (тиихэдэ Забайкальска область) тосхондо түрэһэн намтартай. 1916 ондо Петербург ошожо, горно академи, политехническэ институтда шалгалта барижа, хоюуландань һурахаар абтаһан. Тэрэ жэлдэ РСДРП(б)-гэй гэшүүндэ абтажа, революционно ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадажа ороһон.

Сэрэгэй, советскэ, партийна дээдэ тушаалда, гадаадын хэрэгүүдэй арадай комиссариадта, Коминтерндэ, мүн лэ харюусалгатай хүдэлмэридэ ажаллаа. 1937 ондо нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгын үедэ хардалгада орожо, һаһа бараһан хүн.

Гүйсэдком тоосоогоо хэбэ

Аймагай Соведэй табадахи сесси дээрэ гүйсэдхэхэ комитет үнгэрһэн жэлэй туршада бүтээһэн хүдэлмэри тухай тоособо гэжэ ехэ мэдээсэл **«Баргажанай үнэн»** газетэ өөрынгөө дотор нюурнуудта толилбо.

Сесси дээрэ элидхэл хэһэн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Поздняков аймагай промышленность, барилга, транспорт, хүдөө ажахы дээрэ болоһон хубилалтанууд тушаа, соёл культурын, худалдаа наймаанай эмхи зургаанuудай, һургуулинуудай байдал тушаа тодорхойгоор тогтобо. Олон депутадууд үгэ хэлэхэ зуураа, шүүмжэлхы ажаглалта, дутагдалнуудые оруулһан байна.

СОВЕТ НИИСЛЭЛЭЙ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

Москва 1966 ондо

«...500 жэлһээ хойно бэшэ Москва гадаада талаһаань харахада хүсэд ниислэлэй город болохо байха»,—гэжэ 1911 оной хабар Москвагай «Раннее утро» гэдэг газетэ бэшээ һэн. Ингэжэ ёгтолон хэлэгдэһэн байгаа. Үндэһэгүйгөөр хэлэгдээ бэшэ. Тэрэ үеын Москвае «ехэ деревни» гэжэ дэмы нэрлэһэн бэшэ байха.

Совет ниислэлэй хүгжэлтэ, мүн бүхы ороной хүгжэлтэ бодото дээрээ Агууехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр эхилһэн байха. Энэ үе соо городой газар дайда таба дахин—886 дүрбэлжэн километр хүрэтэр ехэ болоо. 1963 оной мэдээгээр, арад зонойнь тоо 6.354 мянга хүрэтэр олошороо.

Гансахан үнгэрһэн долоон жэл соо Москвада 23 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдаа. Энэнь долоон жэлэй урда тээ Совет засагай үедэхи бүхы жэлнүүдэйхиһээ таба миллион дүрбэлжэн метрээр ехэ байна. Тэрээнһээ гадна, 335 шэнэ һургуули, 137 поликлиникэ, үхибүүдэй хэдэн арбаад саадууд, яслинууд, шэнэ больницанууд бии болонхой. Городой ажахы хүгжөөлгэдэ гансал һүүлэй долоон жэл соо 5 миллиард 867 миллион түхэриг—түсэбөөр хараалагдаһанһаа 17 процент ехээр гаргашалагдаа.

Совет ниислэлэй ургалтые харуулһан эдэ тоонууд, мүн бусад олон баримтанууд 1965 оной декабриин эсэс багта болоһон, 1966 ондо Москва городой ажахые хүгжөөхэ түсэб баталһан Москва городой Соведэй сесси дээрэ элидхэгдэһэн байна.

Энэ түсэб соохи гол юумэн — байрын гэрнүүдые саашаданЬ олоор бариха хэрэг болоно. Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ москвагайхид нийтэ дээрээ гурба миллион 600 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай 120 мянган шэнэ, болбосон түхэлтэй байрануудые абаха. Тус бүридөө 960 һурагшадай багтаха, олонхидоо гурбан дабхар 34 шэнэ һургуулинууд нээгдэхэ. Тэдэ байшангууд дотор спортын ехэ залнууд, һуралсалай кабинедүүд, буфедүүд бии байхаар хараалагданхай. Мүнөө Москвагай нийтэ һуралсалай һургуулинуудта, хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудта 971.600 хүн һуралсана. 339 мянган үхибүүд түрэлхидэйнгөө ажалдаа байха үедэнь үхибүүдэй саадууд болон яслинуудта байдаг. Шэнэ жэлдэ үхибүүдэй үшөө 28.300 һууритай эмхи зургаанууд баригдаха.

25 поликлиникэ болон хэдэн больницанууд нээгдэхэ. Табан зуу гаран врачнуудай хүдэлмэрилдэг, орон доторхи тон үнинэй, доктор С. П. Боткиной нэрэмжэтэ, городой Клиническэ больница мүнөө 17 корпус эзэлдэг. 1966 ондо терапевтическэ отделениин долоон дабхар үшөө нэгэ корпус нээгдэхэ. Гэр байрын шэнэ барилгын районуудта эмнэлгын эмхи зургаанууд тон олошороо.

Мүнөө үеын ехэ город бүхэндэ пассажирска транспортын хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ гээшэ түрүүшын ээлжээнэй зорилго мүн. Москвагай Соведэй депутадууд городой ажахые хүгжөөхэ түсэб баталхадаа транспортын асуудалда тусхай анхарал хандуулһаниинь гайхалтай бэшэ.

1965 оной май соо Москвагай метрополитенэй гушан жэлэй ой тэмдэглэгдээ юм. Тэрэнэй 11,6 километр түрүүшын ээлжээн Москвагай хоёр паркые — һүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын элдэб выставкэнүүд ходо үнгэргэгдэдэг Сокольническо паркые болон Максим Горькиин нэрэмжэтэ Культурын болон амаралтын паркые хоорондонь холбоһон байха юм. Мүнөө метрополитенэй лининүүдэй утань 107 километр болонхой. 1935 ондо Москвагай метрополитенэй поезднууд дунда зэргээр үдэртөө 117 мянган хүниие шэрэдэг һэн. Тиихэдэ мүнөө — үдэртөө 3 миллион 600 мянган хүниие шэрэнэ. 1966 ондо 14 километр үлүүтэй шэнэ радиус (Ждановска) хүдэлжэ эхилхэ. Хоёр радиусые (Рижскэ, Калужска) холбодог линиие барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Москвадахи трамвайн замай утань 445 километр үлүүтэй, тиихэдэ троллейбусэйхи — долоон зуун километр болоно. Дунда зэргээр үдэртөө газар дээрэхи пассажирска транспорт зуу мянга гаран рейс хэжэ, найма миллион шахуу хүнүүдые шэрэнэ. 1966 ондо олон шэнэ маршрудууд, гол түлэб байрын гэрнүүдэй олоор баригдажа байһан районууд тээшэ бии болохо. Москвагай гудамжануудаар трамвайн 866 вагонууд, троллейбусүүд, автобусууд нэмэгдэн ябуулагдаха.

Транспортын илангаяа олоор ябадаг газарнуудта хүнүүдэй газар доогуур ябаха 60 замууд баригданхай, энэ жэлдэ үшөө арбан дүрбэн тиимэ замууд нээгдэхэ.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ телефоной сетиин хүгжэлтэ гэр байрын хүгжэлтэһөө гээгдэдэг һэн. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ москвагайхид 112 мянган шэнэ байрануудые, тиихэдэ миил 67 мянган телефонуудые абаа. Мүнөө жэлдэ телефоной 120 мянган аппарадууд табигдаха. Мүн иимэ тоотой байранууд баригдаха. Жэл соо 13 шэнэ АТС, тэрэ тоодо Арбадай талмай дээрэ 40 мянган номертой нэгэ АТС баригдаха байна.

Москвада газар дээрэхи транспорт болон хэлхээ холбоо хүгжөөлгэдэ жэл соо таби миллион үлүүтэй түхэриг, метро барилгада — 37 миллион түхэриг гаргашалагдаха.

Москвагайхид хоёр зуун шэнэ магазин, 175 кафе, столово болон ресторануудые абаха, городой гостиницануудтахи һууринууд таби мянгаар нэмээгдэхэ байна. Улаан талмайда дүтэ Москва мүрэнэй эрье дээрэ зургаа мянган һууритай «Россия» гостиницын байшангай дабхарнууд бодонхой. Энэ хадаа Европодохи тон томо гостиница болоно. Энэ айхабтар ехэ гостиницын нэгэ корпус доторхи дүрбэн зал соо юһэн зуун һууритай ресторан, нүгөөдэ соонь ехэ кафе бии байха. 416 номертой хорин дабхар гостиница Смоленскэ талмай дээрэ баригдажа байна. Мүнөө баригдажа байгаа 1224 һууритай «Националь» гостиницын шэнэ байшан ниислэлэй түбтэхи эгээн үндэр байшангуудай нэгэн болохо. Автотуристнуудта зорюулагдан Минскэ шоссе дээрэ кемпинг түхеэрэгдэжэ байнхай.

Һүүлэй арбан жэл соо Москвада дүшэ мянга гаран һууритай 60 гаран кинотеатрнууд баригданхай. 1966 ондо долоон кинотеатр нээгдэхэ. Гэр байрануудай баригдаһан шэнэ газарнуудта нийтын 16 библиотекэ баригдаха. Москвагай академическэ хореографическа училищи эрхим һайн байшантай болохо. Тэрээн соо танцын, хүгжэмэй хори-хорин залнууд, спортын зал, кабинедүүд, лабораторинууд, поликлиникэ, столово бии байха. Москвагай университедтэ дүтэ 3.100 һууритай цирк баригдажа байна. Ниислэлэй түбтэ, Тверской бульвар дээрэ Москвагай Горькиин нэрэмжэтэ уран һайханай театрай байшан баригдажа байна. Гнесиныхэй нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин арбан гурбан дабхар байшан баригдана. Спортдо дуратайшуулда шунгалгын гурбан шэнэ бассейнтэй, «Спартак» гэжэ футболой манежтэй, спортын бусад хэдэн хэдэн байшангуудтай болохо.

Ниислэлэй ногоон гоёолто бүри ехэ болохо. Тэрэнэй гудамжануудта, талмайнууд болон бульварнууд дээрэ хэдэн зуу мянган модод, һөөгүүд һуулгагдаха.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ москвагайхид үсөөн бэшэ шэнэ һонин юумэнүүдтэй болохо.

Совет ниислэлэй 1966 оной хараа түсэбүүд иимэ.

(АПН)

МИНСКЭ ОБЛАСТЬ. Хоёрдо[...] Солигорско калиин комбинад[...] түрүүшын ээлжээнэй барилга дү[...]рэжэ, ашаглалгада ороо. Белору[...]сиин горно-химическэ промышл[...]ностиин энэ ехэ комбинат дүрб[...] жэл соо баригдаба. Зураг дээр[...] хоёрдохи Солигорско калиин ко[...]бинадай юрэнхы түхэл шэнжэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Хани хүршэнэрэй халуун холбоон

Бидэнэр хамтадаа арадай засаг хамгаалаа һэмди, хамтадаа шэнэ байдал эмхидхэн байгуулаабди, байгуулжа байнабди, ямаршье хэсүү үедэ хамта ябаабди, ябахашье байхабди.

Л. БРЕЖНЕВ.

ЭНЭЭНҺЭЭ БАТА ХЭРЭМ БАЙХАГҮЙ

Эхэ оронойнгоо хуби заяан тухай, түүхэтэ богонихон болор соо эндэ болоһон хубилалнууд тухай бодоходоо, манай түрүүшын шалгармал аниар — совет хүнүүд тухай хэзээ бүхэндэ һанахаш. Түүхэ ханимнай болоһон Советскэ Союз бидэндэ ямар ехэ амжэлгэ, туһаламжа үзүүлһынь, үзүүлжэ байһыень монгол хүн бүхэн һайн мэдэнэ.

Энэнэй урда тээ оло дахин бэрэһэн, бэшэдэг, бэшэхэшье байһаа һаань, минии ехээр дурладаг Дархан хото тухай хэдэн үгэ хэлэхые хүсэнэб. Дархан хото монгол хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ урин дулаанаар һагладаг газарта тогтожо байна: эндэхи замаар манай түрүүшын партизан отрядууд Улаан Армиин частьнуудтай хамта дабшаһан юм. Энэ хото үнөөнэй жабхалан һайхан байдалые гэршэлнэ, ерээдүйн гэрэлтэ байдал тухай сэдьхэхэ арга олгоно.

Советскэ Союзай, бусад аха дүү социалис оронуудай экономическа болон техническэ туһаламжаар Дархан нютагта промышленна томо предприятинууд бодхоогдоо, бодхоогдожо байна. Эндэһээ холо бэшэ, гучин талын тэг дунда, 16 бишыхан районтой мүнөө сагай шэнэ хото тогтожо байнхай. Энэмнай Москвагай эрхим барилгашадай зохёоһон проектээр барилгадана.

Тус хотын барилга оройдоо гурбан хахадай урда тээ эхилээ бэлэй. Энээгүүр үнгэрэгшэ жэл һаа һэм. Тиихэдэ табан дабхар гэрэн сагаан нэгэ байшан. Байрын бусад хэдэн гэрнүүд бодожо байһан юм. Тэдэнэй нэгэн юу ороходомнай, монгол, совет басагад штукатура хэжэ байгаа һэн. Цэцэг гэжэ монгол басаган һургуули дүүргэмсээрээ эндэхи барилгада ерэһэн. Барилгашадай эди шэди шудалхаар шиидэһэн. Цэцэгэй эсэгэ—уг удамай барилгашан Дамбожав эндэхи барилгада ходо ерэжэ харадаг.

— Энэл нютагта манай агуу ехэ хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болохо Дархан хотын бодожо байһандань, эндэхи барилгада минии басаганай хабаадажа байһандань илангаяа ехэ баяртайб, — гэжэ Дамбожав хэлэнэ.

Һаяхан Дархан хотоор үшөө дахин ябааб. Эндэхи табан дабхар хэдэ хэдэн байшангуудта электрын хурса гэрэл яларангай байба. Хотын барилгашад 10 мянга шахуу дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүдые бэлэн болгожо тушаанхай. Ерээдүйн үйлсэ, гудамжанууд, харгы замуудай түхэл түһөөнь харагдажа эхилээ. 1970 оной үеэр Дархан хото Монгол ороной хоёрдохи ехэ хото болохо, 60 миллион хүн ажаһуудаг болохо.

Э. ТУМЭНЖАРГАЛ,
монгол журналист.

ГУНСЭН, ТЭРЭНЭЙ НУХЭД

РЕПОРТАЖ

Улаан-Үдын Геологическая гудамжын наада захада трамвай «хан-хон» гэһээр зогсоод, залуухан хүбүүд, басагад шаг шуяалдаа табиһаар гараадхиба. Хэд гээшэб эдэмнай? Али үдэшын концертһээ бусаһан студентнэр гү? Баригдажа байһан шэнэхэн гэрнүүдэй хоорондуур гүйлдэн далда орошобо. Уданшьегүй монгол үхибүүдэй һурадаг профессионально-техническэ училищиин үүдэн сэлигдээд, согтой хүхюун дуун дорьбоон болохонь дуулдана.

Аляа хүхюу арбан найма наһан. Инаг дуранай сэсэгтэ үеын хаһа. Хэтынь харгын замай эхин. Зүб даа. Саашанхи ажабайдалайнь харгы мүн лэ эндэһээ, энэ училищиһаа һабагша татан зурыха. Ушар юуб гэхэдэ, тус училищида һурадаг согтой дорюун монгол хүбүүд, басагад энэ жэлэй май һарада столяр-станочнигой, маляр-штукатурщигай, арматурщик-бетонщигой мэргэжэл оложо түрэл нютагаа бусаха юм.

— Училищидамнай 100 хүн һурана. Аха дүү монгол арадай хүбүүд, басагад аяб даа. Эдэнээ бэлигтэй бэрхэ мэргэжэлтэд болгохые бидэнэр, һургажа байһан багшанарынь үнэн зүрхэнһөө оролдонобди. Хэр һуранаб? Тэрээн тухай өөһэдөө хэлэнэ бэзэ,—гээд училищиин директор И. И. Иванов тоб байса хөөрэхэтэеэ хамта нэгэ һонин шог станогой хажууда тухашаржа байһан басага хараад:

— Гүнсэн. Гүнсэ-эн! Ерэл даа, наашаа!—гэжэ ооголбо.

Тэб тэбхэрхэн модонуудые хабсарган гаргажа байһан мойл харахан нидхэтэй, энеэбхилэд гэһэн зөөлэн харасатай басаганай ерэхэлээр, Иван Иванович:

— Хэр зэргэ һуража байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэл даа, зай гү?

— Һурахал гэжэ ерэһэн хадаа һайнаар һурахые, ойлгогдоогүй зүйлнүүдые мэдэхэ, ойлгохые оролдонобди. Арад зонойнгоо этигэл найдабариие, аха дүү совет арадай хайра туһые хүндэлэн, уран гарта мэргэжэлтэд болохол байхабди,—гэжэ Гүнсэн хөөрөө бэлэй.

Училищиин директор юунда Гүнсэниие дуудаа хаб? Маляр-штукатурщигай мэргэжэлтэй болохоор һуража байһан 20 басагадай группые Гүнсэн хүтэлбэрилдэг юм. Гүнсэн маляр-штукатурщик болохо хүсэлтэй. Хүбүүдэй ажалладаг цех соогуур ходо ябасатаадаг, оньһотойхон орёо станогой хажууһаа һаладаггүй. Тиимэһээ тэрэнэй дүрые, «зангые» һайн мэдэхэ, стул, стол гэхэ мэтые нарин нягтаар дархалдаг болоһон.

— О, даа! Гүнсэнэй һонирхоноггүй юумэн хомор юм. Үнгэрхэдөө, үргэмэл кранай далуурта һуугаад, үнөөхи хэмгүй унжагар догооень иишэ тиишэнь ябуулһан юм,—гэжэ сугтаа һурадаг нүхэдынь ажаглаа бэлэй.

Басагадай ажалладаг цех уужам һаруул. Мастер Л. Т. Павлова тус бүридэнь тусхай даабаринуудые үгөөд, дүүргэлтыень шалган харадаг, зариманьдань өөрөөшье хамһалсаадхидаг.

— Гүнсэнэй хүтэлбэрилдэг группын басагад ажалдаа тон наринаар хандадаг. Бэе бэеынтээ ажалые харилсан шалгадаг, сэгнэлтэ табидаг байха.

Хүбүүдэй цех соо мүн баһа туха сүлөөгүй янзатай. Зэргэлээд байһан станогуудай оньһо дараад, бархагар зузаан модо аалиханаар түлхимсөөрнь, эдитэйхэн машинанууд нэгэ жэгдээр түршэгэнөөд, уданшьегүй стул, столнуудта хэрэглэгдэхэ зүйлнүүд хабсаргагдан гарана. Цехэй нүгөө хажууда тухашаржа байһан хүбүүд өө мөөгүйгөөр мүлигдэһэн модонуудые бушуухан суглуулаад, шагаан, шартэн байжа, угаа зохид мебель бүтээжэрхибэ.

— Урдань би электростанцида слесареэр ажаллагша һэм. Тиихэтэйгээ хамта модо дархалдаг байгааб. Харин мүнөө тэрэ мэргэжэлээ улам нарижуулжа, ёһото дархан болохо һанаатайб, — гэжэ Р. Чимидойдоб хөөрэнэ.

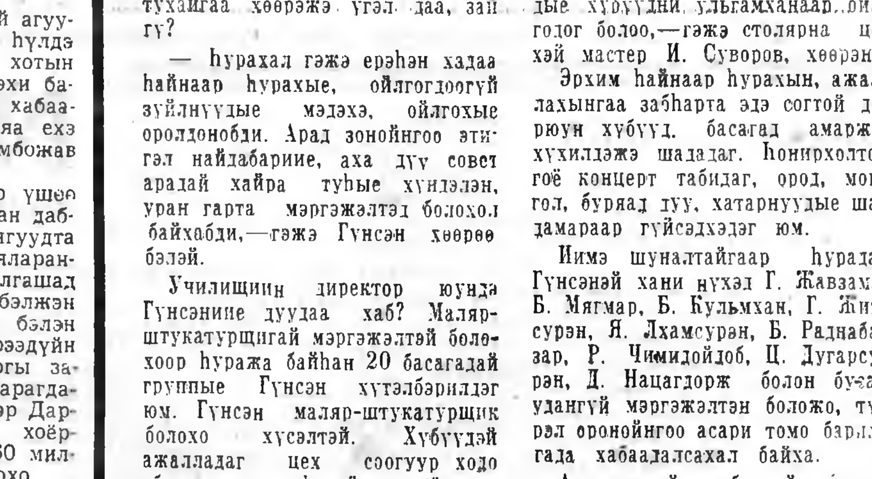
— Хүбүүдэй һаяхан ерээд байхада, угэ хүүрээ ойлголсожо ядагша һэмди. Теэд мүнөө? Оршуулгашаниешье хэрэглэхэеэ болинхойбди. Ямаршье орёо оньһонуудые хүбүүдни ульгамханаар ойлгодог болоо,—гэжэ столярна цехэй мастер И. Суворов хөөрэнэ.

Эрхим һайнаар һурахын, ажалхынгаа забһарта эдэ согтой дорюун хүбүүд, басагад амаржа, хүхилдэжэ шададаг. Һонирхолтой гоё концерт табидаг, ород, монгол, буряад дуу, хатарнуудые шадамараар гүйсэдхэдэг юм.

Иимэ шуналтайгаар һурадаг Гүнсэнэй хани нүхэд Г. Жавзама, Б. Мягмар, Б. Кульмхан, Г. Жигсурэн, Я. Лхамсурэн, Б. Раднабазар, Р. Чимидойдоб, Ц. Дугарсурэн, Д. Нацагдорж болон бусад удангүй мэргэжэлтэн боложо, түрэл оронойнгоо асари томо барилгада хабаадалсахал байха.

Амжалтатай ябаарайт, залуу хани нүхэд!

М. ОСОДОЕВ.

Столяр-станочнигууд болохоор һуража байһан монгол хүбүүдэй һонирхохогүй юумэн хомор. Станогой дүрые һала һайн мэдэдэг, ямаршье орёо зүйлнүүдые хабсаран гаргадаг болонхой. Зураг дээрэ: столярна цехэй мастер И. С. Суворов ээлжээтэ хэшээлээ үнгэргэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МОНГОЛ АРАДТА АМАР МЭНДЭ

Үнгэрэгшэ жэл Монголдо буряад театрай аяншалжа ябаха үеэр артист Виктор Самандуев энэ амаршалгые концерт, уулзалганууд дээрэ, мүн Монголой радиогоор уншаһан юм.

Саһан дэнзээ яларуулһан
Саян, Бархан ууланuудтай,
Сэбэр уһаа мэлмэрүүлһэн
Сэгээн Байгал далайтай,
Янза бүриин загаһатай
Яруна, Галуута нуурнуудтай,
Тракторай дуугаар зэдэлһэн,
Тарята үргэн талануудтай,
Үхэр малаа исалуулһан
Үрэжэлтэ һайхан нютагуудтай,
Буурал холоһоо түүхэтэй
Буряад оронһоо ерээлди.

Ашата багша Ленинһээ
Арюун юрөөл абанхай,
Октябриин Улаан тугые
Орой дээрээ үргэнхэй,
Урма баяраар билтарһан
Уянгата һайхан дуунуудтай,
Эрдэм, соёлоо мандуулһан,
Эршэ зоригоо бадаруулһан,
Алдарта буряад арадайнгаа
Амар мэндые асараалди!

Асарһан амар мэндээ
Альган дээрээ алтаруулһан,
Торгон һайхан хадагтайгаар
Толгой дээрээ үргэжэ,
Тонгойн дохин бариналди,
Тогтоон абыт, аха дүүнэр!

Һайхан сэлмэг сэдьхэлһээмнай
Һалбаран түрэһэн юрөөлөө
Түмэн нараар гэрэлтүүлэн,
Түүрээн, түүрээн хэлэнэлди:
Жабхаланта оронтнай дэлхэй дээр
Улам, улам суурхан байг,
Жаргалта байдалтнай саашадаа
Улам, улам батажан байг!

Ш. НИМБУЕВ.

ҮНЭН СЭДЬХЭЛЬЭЭ

Урдань гадаада, дотоодын шунахайнарта дарлуулдаг байһан Монгол ороной ажалшад түрүүшын социалис ороной — Совет Россин туһаламжаар ядуу тулюур байдалай оёорһоо үндын бодохо аргатай болоһон юм. Сүлөөрһэн монгол арад өөрынгөө үнэн ханиин — Советскэ Союзай дүй дүршэлдэ, түгэс туһаламжада түшэглэн, Монголой Арадай-революционно партиин хүтэлбэри доро ябажа, капитализмын гасалан зоболонто шатые алгад гараад, социализмда ороо бэлэй. Энэмнай монгол арадай түүхэтэ илалта болоно. Агууехэ Ленинэй, манай арадай үнэн хүбүүн Сүхэ-Баатарай тариһан хани барисаанай үрэһэн монгол арадта жаргалта һайхан байдал олгоо.

Хэдэн арбаад жэлэй урда тээ үзэг бэшэг мэдэхэгүй, мухар һүзэгтэй, гээгдэнги зонтой байһан Монгол орон мүнөө үргэлжэ дээрээ үзэг бэшэг шудаланхай. Шадамар бэрхэ хэдэ мянган мэргэжэлтэд бэлдэгдээд, элдэб һалбаринуудта ажаллажа байдаг. Монголой Наукануудай академиин институдууд, лабораторинуудта олонхидоо эрдэмтын нэрэ зэргэтэй болоһон олон мэргэжэлтэд ажаллана.

Советскэ Союзай, МНР-эй эрдэмтэдэй харилсаа холбоон манда тон шухала удха шанартай. Байгаалиин нюусануудые таажа, замбуулинай хизаар дайдые шэнжэлжэ байгаа совет эрдэм ухаанай туйлалтанууд Монголой Арадай Республикада эрдэм ухаа амжалтатайгаар хүгжөөхэ гайхамшаг арга олгоно.

Манай орондо түгэс туһаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө совет арадта, Советскэ Союзай Коммунис партида монгол эрдэмтэд баяр баясхалан хүргэнэ.

Л. И. Брежнев түрүүтэй совет делегациин манайда айлшалһан ушар монгол, совет арадуудай хани барисаае улам бэхижүүлхэнь лабтай.

БАЗАРЫН ШИРЕНДЫБ,
МНР-эй Наукануудай академиин президент.

Шэнэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь туһа хүргэһэн совет хүнүүдэй һүр жабхаланта, мүнхэ габьяа монгол арадай баясхаланта дурасхаалда хэтын хэтэдэ оршон мандахал.

Ю. ЦЕДЕНБАЛ.

Улаан-Баатар хотодохи түбэй гостиница.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ГОБИИН ГАЛНУУД

Дундада-Гобиин аймагай түб, Мандал-Гоби хотодо Ж. Сугарай нэрые һайн мэдэхэ байха.

Гоби талын «нөөсые» бэдэрхэдээ бэрхэ Т. Лувсандорж үбгэн Сугарые ехэл һайн хүн гэжэ һанадаг. Яахадааб гэхэдэ, Лувсандоржын олоһон бүхы юумэндэ научна тодорхойлго хэдэг юм. Лувсандорж эдир багаһаа элдэб янзын шулуу, шабарнуудые, эртэ урдын һуурин газарнуудай үлэгдэлнүүдые һонирходог байһан. Тэрээниие зариман наада харадаг, һамганиинь: «Үбгэ наһан болошоод, тала дайдаар хэсэхэ дэмы хэрэг» гэжэ байжа мүнөөшье гэмэрдэг. Харин Сугар лэ нүхэрэйнгөө ажалые сэгнэдэг, тиигээд олоһон үнгэтэ шабарнуудынь барилгада хэрэглэгдэдэг болонхой.

Хотын үхибүүд Сугарта ехэ дуратай, тэдэниие эрдэм номдо һургадаг багша ха юм.

Бусад зон Сугарые Арадай Ехэ Хуралай депутат, правительствын гэшүүн, анхаралтай, зулгы зантай хүн гэжэ түбхын түрүүн мэдэдэг, хүндэлдэг. Дүрбэн тэгшэ хүн даа: һургуулиин барилгашье эрхилдэг, үхибүүдые яслида оруулха ябуулга хэдэг, Улаан-Баатарай ямар дээдэ һургуулида ороо һаань һайн бэ гэжэ һурагшадта зүбшэлдэг. Ниислэл хотодонь университет, дээдэ һургуулинууд олон ха юм.

Сугарые абьяастай шэнжэлэгшэ, мүнөө сагые эли тодоор, хүсэд бүрин ойлгохын тула урданай түүхэ улад зондо уудалжа үгэдэг халуун зүрхэтэй хүн гэжэ мэдээ һэм. Намайе, бүлэг совет журналистнуудые хүрин баханатай байшангай газаа абаашаад, тэндэхи аглаг салуу байдалда тойбо татана аа гүб гэжэ айһан мэтэ аргааханаар үүдыень нээгээд, иигэжэ хэлэбэ:

— Манай музей гээшэл даа, морилжо хайрлыт! — «минии музей» гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйл байгаа: Сугар энэ байшангай бии болохоһоо бүри урид, 15 жэлэй урда эндэ музей эмхидхэһэн юм. Мүн Лувсандоржтой танилсаһан, тэрэнь элдэб шухаг зүйл асаржа үгэдэг болоһон. Хэшээлэй үедэ оронойнгоо, Гобиин түүхэ тухай айхабтар һониноор хөөрэдэг дээрэһээнь, олохон үхибүүд мүр мүшхэгшэд-шэнжэлэгшэд болонхой. «Манай музей» гэжэ юундэ хэлэнэб гэхэдэ, энэ байшан соо 5 мянган экспонат асарһан 150-яад шударгышуул музейн хүдэлмэридэ хабаададаг юм.

— Гоби нютагай баялигуудые абаад үзэел даа,— гээд бидэниие монсогор шулуу нүүрһэнэй, алебастрай, шатадаг сланецай, хрусталиин, молибден ба вольфрамтай шулуунай, түмэрэй колчеданай, графидай, сагаан шохойн, цементын шулуунай, бусад үнэтэ шухаг шулуунуудай хажууда абаашаба.—Эндэһээ 100 километртэ—Сагаан-Ово гэжэ газарта шулуу нүүрһэ газар дээрэһээ малтан абадаг болонхой. Танай оронһоо асаргаһан бульдозернууд, экскаваторнууд, автомашинанууд—МАЗ-ууд, ЗИЛ-нүүд—мүн бусад янзын техникэ эндэ ашаглагдана. Совет машинанууд болон механизмууд алебастрай заводто, машинын-мал ажалай станцида, эдеэ хоолой комбинадта, автобазада хүдэлгэгдэдэг. Советскэ Союзай туһаламжагүйгөөр манайшье аймаг иимэ ехээр урагшаа дабшажа шадаха байгаа аал. Монгол орон дотор мүнөө машинын-мал ажалай 40 шахуу станци эмхидхэгдэнхэй. тэндэ 2500 гаран трактор, 600 гаран комбайн, 100-гаад автомашина, шаргагалдаг зэмсэгүүд бии. Гобидомнай совет мэргэжэлтэд—механизаторнууд, врачнууд, агрономууд ба геологууд, ирригаторнууд болон инженернүүд-барилгашад хүдэлмэрилдэг. Хани нүхэдтөө бидэнь баһал ехэ дуратай юмди,—гэбэ.

Урдань уһан тухай зүүдэлхэһээ бэшые мэдэхэгүй байһан эндэхи нютагуудта совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар гайхамшат худагуудай малтагдаһан тухай, мүн хооһон тала газарнуудые элдүүрилһэн тухай яриба. Һүүлэй табан жэлэй туршада орон дотороо 500 мянга шахуу гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Ороохо таряа ургуулан абалга 4 дахинһаа ехээр нэмэнхэй. Урдань газар тарялан гээшые мэдэхэгүй байһан Монгол орон мүнөө шэниисээ ондоо оронуудта худалдадаг болоо. Талха гурил, овощ ажалша зоной эдеэ хоолдо оролсоно.

— Мүнөө манай Дундада-Гоби нютаг гүрэндөө жэл бүри 5 мянган, бүришье олон тонно мяха, 1200 гаран тонно нооһо үгэнэ, 400 мянга гаран толгой түл, залуу мал үдхэнэ. Сомонуудтамнай һургуулинууд, больницанууд, малшадай байдаг газарнуудта бани болон магазинууд, нүүдэл кино, спортын талмайнууд бии болонхой.

Сугар уран бэрхээр бүтээгдэһэн, хотын македэй дэргэдэ ошоод, асууба:—Танина гүт?

— Үгы.

— Юундэб даа? Энээхэн манай байгааша музей ха юм, тээ тэрэ—танай буугааша гостиницатай түб гудамжа байна, столово, магазинууд, хүүгэдэй саад... Энэ—манай хото гээшэл даа.

Нарибшалан харахадамнай, нээрээ тиимэ байшоо. Теэд юундэшьеб, үзэгдөө харагдаагүй олон байшан, үйлсэ, гудамжанууд, үргэн дэлгэр стадион, парк сэсэрлиг бии хэбэртэй.

— Зүб лэ даа, иимэ сэсэрлигшье бии болохо байха. Мүнөөнэйнгөө центрые ямараар ногооруулһыемнай хараа бээт? Урдань нюдэ алдама тала байһан газарта зундаа жабхаланта сэсэрлиг һалбардаг юм. Тогтоогдоһоор оройдоо 15 жэл үлүүтэй боложо байһан манай хотодо уляангир, клён набша намаагаа дэлгэн һалбардаг. Табан жэл болоод ерээрэйгты, тиихэдэтнай Мандал-Гобимнай макет дээрэхидэл адли болоод байха. Совет барилгашадай заабаряар мэргэжэл шадабари олоһон манай хүнүүд Дархан хотоһоо жэл бүри ерэжэл байдаг. Бүри һаяхан танай мэргэжэлтэдые—зоотехник, экономист, агроном, инженер-барилгашан, техник-механизаторые үдэшөөбди. Тэдэнэр манай хотын мэргэжэлтэдэй эрдэм шадабари дээшэлүүлхэ курса үнгэргөө,—гэжэ хөөрэнэ.

Сугар өөрынгөө аймаг тухай манда удаан хөөрөө. Урган мандаһан ороной баяр болон хүсые эгээ эндэл хүсэд бүринөөр хараһан. мэдэрһэн байжа болооб. Гоби нютаг мүнөө иимэ ташха ондоо, баян дэлгэр байдалтай болошонхой.

* * *

Энэ музей соонь нэгэл юумэ дутана,—һүниндөө яларжа байдаг Мандал-Гобиин түхэл шарай харагданагүй. Шэб харанхы һүни электрын галай ялабхижа байдаг энэ далайе харахада, ямар һайхан бэ. Монгол ороной шэнэ ажабайдалай далайе!

Виктор АНАНЬИН, АПН-эй гусхай корр.
Мандал-Гоби—Москва.

БААТАРАЙ АЛХАМ

Улаан-Баатар хотын ахамад архитектор Буджавын Чимидтэй үнинэй танилби. Бэлиг түгэлдэр, холые харадаг һайн һайхан сэдьхэлтэй хүн юм. Энэ ерэлгэндээ хүрэһөөр тэрээнтэй уулзажа шадаагүйб. Ажабайдалда тиимэл ушар болодог ха юм. Абаһаар лэ архитекторэй ажал хэрэгтэйнь танилсабаб.

Сүхэ-Баатар Чойбалсан хоёрой мүнхэ нойроор нойрсожо байһан мавзолейдэ орожо харааб. Энэнь монгол уран барилгын эрхим дээжэ болоно. Энэ барилгые, мүн дүтэшэг оршодог Гүрэнэй музейн гоё һайхан ордониие, Профсоюзай байшангые Б. Чимид түһөөлэн байгуулһан юм. Мүн тиихэдэ «Улаан-Баатар» гэдэг айлшадай бууха, зургаан дабхар байшангай проект — архитекторэй бүтээһэн шэнэ хүдэлмэри болоно. Энэнь ямаршье хото городудые гоёохоор шэмэг һайханаар баригданхай...

Чимидэй хүдэлмэрилдэг түсэблэлгын институдай томохон гэртэ оробоб. Энээниие монгол барилгашад бодхооһон...

Ахамад архитектор стол дээрэнь асарагдаһан шэрэ будаг шэнжэлэн үзэнэ. Тиигээд ямаршьеб саарһа уншажа, заһаһанайнгаа һүүлээр гараа табина. Хэнтэйшьеб телефоноор хөөрэлдэнэ. Трубкаяа табихатайнь сасуу баһал телефон шангаар жэнгирнэ.

— Үгы даа, мартаагүйб! Гурбан часта!—гээд Чимид харюусаба.

— Түсэбэй ёһоор ниислэл хотомнай харьяата дүрбэн район, байдал һуудалай гэр байшангуудай баригдаха арба юһэн район боложо хубаагдана,—гэжэ Б. Чимид хөөрэбэ.—Тэдэ районууд баһал олон жэжэхэн районууд боложо таһарха юм. Тэндэ арад зониие соёл сурталай, байдал һуудалай, коммунальна талаар хангаха хамаг бүхы эрхэ байдал хангагдаха.

Архитектор Амгалан тайбанай гудамжые утаашань заагаад, баруун тээшэнь годируулба. Эндэ 12-дохи, 15-дахи бага районууд оршохо байна. Гол түлэб эдэ районуудта 7 дабхар, 13 дабхар байрын гэрнүүд баригдаха. Б. Чимид бүри доошонь заана. Тэндэ баһал шэнэ районууд тогтохо. Һүүлэй жэлнүүдтэ шэнээр баригдаһан байрын гэрнүүдэй талмай хэдэн зуугаад мянган дүрбэлжэн метр болонхой.

Хото бүхэн өөрын шэнжэтэй. Монголой ниислэл хотын шэнжэ өөрсэ тусгаар юм. Энэ хото эртэ урдыньшье һаа, шэнээр баригдажа байһан гэхээр. 1900 гаран онуудай үеэр ябаһан аяншад Улаан-Баатарые «һэеы гэрнүүдтэй хото» гэжэ нэрлэдэг һэн. Монголой ниислэл 1649 ондо тогтоогдоһон, Богдын Хүреэн гэжэ нэрэтэй байһан. Гэбэшье тэрээнһээ хойшо 150-яад жэлэй туршада «нүүдэл байдалтай хото» хэбээрээл үлэһэн юм. 1778 онһоо хойшол һуурин байдалтай боложо захалаа һэн.

Монгол орондо хэдэн зуугаад жэлэй турша соо ээрхэжэ байһан феодальна байгуулалта ямар хүгжэлтэ хангажа шадахаб даа! Арадай хубисхалай илан мандатар Монголой ниислэл хотодо үйлэдбэриин нэгэшье эмхи зургаан, соёл-гэгээрэлэй нэгэшье гуламта байгаагүй һэн. Тэндэ һургуулишье, больницашье, театршье байгаагүй.

Монголой хубисхалаар байгуулагдаһан Арадай ехэ хурал 1924 ондо ниислэл хотоёо Улаан-Баатар гэжэ нэрлээ бэлэй. Арадай засагай жэлнүүдтэ Улаан-Баатар хото оронойнгоо эгээн томо үйлэдбэриин, соёл сурталай, эрдэм ухаанай түб болоһон. Улаан-Баатар республикынгаа 22 хотын эгээн томонь юм. Улаан-Баатарта мүнөө 250-яад мянган хүн зон ажаһуудаг.

Улаан-Баатар хотын урган хүгжэһэн жэшээгээр социализмын ороной асари ехэ зохёон байгуулхы хүсые тэмдэглэмээр. Монголой ниислэл хотодо мүнөө 60-аад үйлэдбэриин газарнууд бии. Хэдэн зуугаад янзын продукци гаргагдана. 32 һургуулидань 35 мянга шахуу эдиршүүд һурана. Улаан-Баатарай 9 дээдэ һургуулида, 10 техникумдэ 14 мянга 500 студентнэр һуралсана. Эндэ хүүгэдэй 54 саад, 48 ясли бии. Ажалшадай амарха, сүлөөтэй сагаа ашагтайгаар үнгэргэхэ соёлой эмхи зургаанууд олон. Соёлой 6 байшан, 4 театр, цирк, 20 кинотеатр, 3 стадион, уншалгын байшан, библиотекэ болон бусад эмхинүүд бии.

...Лекцишье дүүрэбэ. Б. Чимидтэй гудамжада гарабабди. Үдэшэ болонхой. Электрын ялагар гэрэл доро гудамжа һаруултана. Үйлсөөр ябахадаа, Улаан-Баатар хотын хожомоо ямар һайхан болохо тухай, хаана фонтанай дууһашагүй уһаяа сүршэхэ тухай, хаана залуушуулай сэнгэлгын паркын гоё һайхан сэсэглигэй һалбарха тухай Б. Чимид хөөрэнэ. Амгалан тайбанай гудамжаар ябажа үнгэрбэбди. Гүрэнэй библиотекын, драмын театрай хажуугаар үнгэржэ, мантан томо, маша һайхан хүүргэ дээрэ гарабабди. Тэндэ үлхөө олон зайн галнууд миралана. Зүүн таладамнай үзэсхэлэнгэй ехэ павильон гэрэлтэнэ. Тэрэ павильон шэл шаажан ордон шэнги. Б. Чимид ниислэл хотоёо үзэмжэтэй болгохо 5—10 жэлэй түсэб урдам дэлгэбэ. Далаад онуудай хотоор ябажа байһандал болоно.

Тула мүрэнэй саада тээхи хада өөдэ гарабабди. Монголой эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө монголшуудтай хамта тэмсэжэ ами наһаяа үгэһэн совет сэрэгшэдэй хүндэлэлдэ бодхоогдоһон айхабтар томо, сагаан хүшөө оршоно. Тэндэһээ Улаан-Баатар хото альган дээрэ байһандал элихэн харагдана. Тоо томшоггүй олон зайн галнуудаар гэрэлтүүлэгдээд байхадаа, ниислэл хотын гоёшье гээшэнь гайхалтай. Үйлэдбэриин газарнууд хадын бооридо хүрэтэр нэмжынхэй. Шуран шуумар автомашинанууд цехһээ цехтэ ороно. Тус комбинат 260 янзын продукци гаргадаг, 30 жэлэй туршада үйлэдбэрээ 57 дахин ехэ болгоо. Энэ предприятиин 50 бригада социалис ажалай коллектив гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, — гэжэ Б. Чимид хөөрэнэ.

— Харана гүт, тэрэ тэгэндэнь яларжа байһан түхэреэн оройе? — гээд ахамад архитектор намһаа асууба. — Энэмнай Гүрэнэй университет гээшэ. Үдэр бүхэндэ энэ дээдэ һургуулиин таһалга, лабораторинууд соо 2 мянган студентнэр һуралсана. 200 гаран профессор болон багшанар манай үндэһэн соёлой мэргэжэлтэдые бэлдэнэ.

Улаан-Баатар хото үдэрһөө үдэртэ урган хүгжэжэ байна.

Н. МЕТЕЛЬСКИЙ.

КРЕМЛЬДЭХИ ШЭНЭ МУЗЕЙ

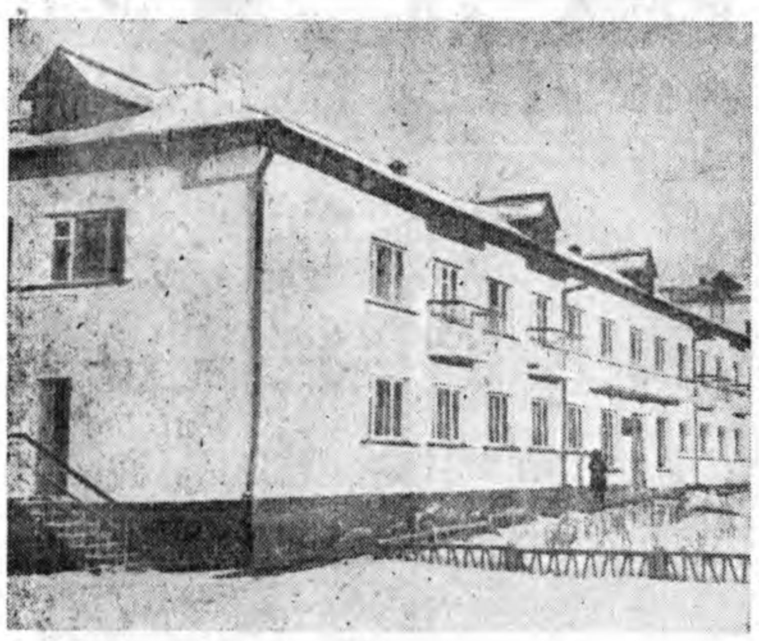
Москвагай Кремлиин дэбисхэр дээрэхи асари ехэ, суута Успенскэ һүмын хажууда сагаан шулуун табсан дээрэ Жаншада һүгэдэлгын ганса оройтой гоё һүмэ оршодог. Тэрэ һүмэ соо шэнэ музей нээгдээ.

Москвагай түүхэдэ хабаатай айхабтар ехэ үйлэ хэрэгэй дашарамда энэ һүмэ баригдаһан юм. 1451 оной июлиин 2-то татар хаан Мазовша гэдэгэй сэрэг Москва хотодо туласа хүрэжэ ерээд, газаа харшыень галдажа, городые бүһэлэн, нилээд удаан туласалдаа бэлэй. Теэд ородой сэрэгэй барагдашагүй ехэ хүсые мэдэрхэдээ, дайсад дээрмэдэн абаһан ехэ зөөриеэ хаяад, гэдэргээ сухаряа һэн. Энэнь ород шажанай һайндэр—«Жаншада һүгэдэхэ удэр» болоһон байгаа. Тиин Москва хотын харин харата дайсанһаа сүлөөрһэнэй урманда тэрэ жэл Жаншада һүтэдэлгын һүмэ баригдаһан. Тэрэнэй удаа 20 жэл болоод байхада, Москвагай Кремльдэ ехэ түймэр боложо, бусад олон барилгануудтай хамта тус һүмэ галдуулшоо һэн. Галдуулһан һүмын һууридань 1484 ондо шэнэ һүмэ бодхоогдоо. Тэрэнь мүнөөшье Москвагай Кремлиие шэмэглэжэ байдаг.

— Энэ һүмые барихын тула уран гартан гэжэ суурхаһан Псковой дархашуул уригдаа һэн, —гэжэ музейн харгалзалагша Нелли Лаптева хөөрэнэ. — XV зуун жэлэй хорёод онуудта баригдаһан Андрониковой дуган хиидэй маягтайгаар тэрэнээ бүтээһэн байгаа. Урдань Москвада баригдадаг һүмэ хиидүүдэй гол гуримые баримталхын хажуугаар, Псковой дархашуул нютагайнгаа онол аргые хэрэглэлсэһэн байна. Газаахи, зосоохи маягынь айхабтар уран наряар бүтээгдэһэн. Шобогор малгай шэнги оройнь, ганжарынь, хажуу талань, уйтахан аал, үндэр сонхонуудынь, урда, зүүн хажуугайнь нарихан бахананууд ородой эртэ урда сагай байдал уранаар зураглан харуулна. Тэрэ һүмые шэнэдхэхэ, урдынь түхэлдэ оруулхын тула совет мэргэжэлтэд ехэ юумэ хээ.

Энэ һүмэ баруун, хойто зүгһөө хушалтатай ордонуудаар хүреэлэгдэнхэй. Тэрээн соонь ородой модон һиилэлгын бүтээлэй выставкэ эмхидхэгдээ. Энэ выставкэ дээрэ Москвагай һиилүүршэдэй, ородой хойто зүгэй уран гартанай бүтээл олоор табигдаа. XVII зуун жэлэй үедэ бүтээгдэһэн гоё һайхан модон уралалнууд, Никола Можайскиин томо скульптура, Россин хойто зүгһөө асарагдаһан модо һиилэжэ бүтээһэн зүйлнүүд табигданхай.

Эмилия СУХАНОВА,
Москвагай Кремлиин музейнүүдэй ахалагша эрдэмтэ.
(АПН).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 110 хүнэй байха Гусиноозерск хотын шэнэ гостиница.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХААНА, ХЭЗЭЭ НААДАН БОЛОХОБ?

Үнгэрһэн 1965 ондо манай Буряадай республикын шатаршад яһала һайн амжалта туйлажа гараба. Гурбан шатаршад—Петр Бурлов, Николай Галданов, Виктор Назимов гэгшэд мастерта кандидадай нормо дүүргэжэ шадаа. Тиихэдэ манай эхэнэр шатаршад РСФСР-эй зонын студентнүүдэй хоорондо түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ эрхим һайнаар наадажа, түрүүшын һууринуудай нэгые хубаалдажа гараһан байха. Энгельсина Улымжиева «Буревестник» бүлгэмэй Центральна Соведэй хахад финальна мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, хоёрдохи һуури эзэлжэ ерээ һааб даа.

Һаяшаг үнгэргэгдэһэн облпрофсоведэй түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ 7 команда хабаадалсаһан. Эндэ Буряадай хүдөө ажахын институдай команда шадамараар наадажа, түрүү һуури эзэлээ.

Шатарта дуратайшуулай анхаралда энэ жэлэй эхин һаранууд та болохо мүрысөөнүүд тухай хэдэн үгөөр мэдээсэхэ хүсэлэнтэйбди. Һаяар шатараар городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эрэшүүлэй дунда болохонь. Зундаа эрэшүүл болон эхэнэр шатаршад республикын түрүү һуури булялдахаар хараатай.

Январиин 25-һаа февралиин 7 болотор Владимир городто РСФСР-эй студентнүүдэй дунда өөр хоорондын түрүү һууриин түлөө мүрысөөн болохонь. Новосибирскдэ—апрелиин 5-һаа 29 болотор Россин область, хизаар, республиканууудай шадамар бэрхэ шатаршад сугларжа, түрүү һууриин түлөө хоорондоо наадаха болонхой. Тиихэдэ май һарада Воронеж городто РСФСР-эй шадамар бэрхээр наададаг мастернууд, мастерта кандидадуудай дунда һонирхолтой наадан үнгэргэгдэхэ.

Хүдөөгэй шатаршадай дунда спартакиада үнгэргэгдэхөөр хараатай. Энэ наадан Хабаровск городто болохо.

Россин шатаршадай дунда түгэсхэлэй мүрысөөн Грозный городто болохонь. Энэ мүрысөөн мартын 15-һаа апрелиин 15 болотор үнгэргэгдэхэ. Энэ мүрысөөндэ манай республикаһаа Сибирь болон Алас-Дурна зүтэй зонын чемпион болоһон эхэнэр шатаршан ошохо болонхой.

Е. ГАРМАЕВА,
республикын шатаршадай секциин гэшүүн.

ХҮРЭДЭГГҮЙ УҺАНАЙ ОЁОРТО...

...Газаа тэд-тэ-ты! Гуринхэ шонын зууража, хүлдэжэ үхэмөөр шэмэрүүн хүйтэндэ сэн бун болошотороо сэнхэгтэһэн модод эндэ тэндэ «тас», «няс» гэһэн абяагаа холо ойгуур сууряатуулан, хаха хүрэнэ. Теэд энэньшье гайхалтай юм бэшэ. Сибириин «шэмэрүүн хүйтэн үбэлые хэн мэдэхэгүй, дуулаагүй һэм. Байгаалиин жама ёһон энэл ха юм. Зүгөөр үбэлэй түлэб шанга хүйтэнэй үедэ хүрэхэгүй дулаан аршаан булагуудаар элбэг газар нютагууд манай үргэн Буряад орондо олон ааб даа. Тэдэнэй нэгэн—Байгал далайн эрьедэ оршодог Горячинск курорт болоно. Тус курортын дүшоод градус хүйтэнэй үедэ хүрэнгүй бусалжа, халуун уһаяа бурьялуулан, уурал һаарал һабхуулан, оршон тойронхи мододтоо «сагаан халаад» үмэдхүүлжэрхинхэй байһыень аяар холоһоо хараһан лэ байхат.

Жэлэй дүрбэн сагта хаа хаанаһаа ажалшад эндэ олоороо ерэжэ амардаг, сэнгэдэг. Тэдэнэр иимэ дулаан уһатай горхон шадар байхадаа үбэлэй хүйтэнииешье мэдэдэггүй ааб даа. Үбэлэй түлэб хүйтэндэ загаһад мүльһэн доогуур хоргодон, сөөрэмүүд соогуур байрлана. Тэдэнэй эшээлһэн сөөрэмүүдтэ соолго сооложо, үбэлдөө загаһашалдаг гээшэ бэзэ. Амарагшадай дунда нэгэтэ дайралдаһан ушар тухай хөөрэжэ үгэхые хүсэнэбди. Эндэ амаржа байһан нэгэ үбгэжөөл агнуурида гарахаар зэр зэмсэгээ түхеэржэ, модоной үндэһөөр хэгдэһэн матагар гоёхон гааһаяа һорожо, хүхэ утаа гэрээр дүүрэн бааюулжа һууба ха.

— Зай үбгэжөөл, үбэл дунда хаанаһаа загаһа хахуулидахаяа һанабат... Байгалнай хүрөө үды аал?! — гэлдэхэшье заримашуул тэдэнэй дунда бии болошобо.

— Хүрэхэньшье хүрөө... Теэд манай хүйтэн уларилтай Байгалай үмэнэхи ажалшад үбэлэйшье үедэ загаһа хахуулидажа, сэбэр агаарта амардаг, сэнгэдэг юм. Энээниие мэдэхэгүй уладууд гээшэ гүт? Сэхыень хэлэхэдэ, мэдэхэшьегүй байжа болоот. Би өөрөөшье мэдээгүй хүм, — гээд үбгэжөөлнай омогорхожо оробо.

—Юун тиимэ һүрхэй, нюдэнэй хужар боломоор олзо олдохонь һэм. Үбгэжөөлнай хэхэ юумэ үгыдэхэдөө, мааналаа тамалжа, гасаалажа һууна бэшэ аал?! — гэжэ тэдэнэй нэгэниинь хэлэнэ.

— Таанадаа тамална, мэхэлнэгүйб. Һүүлдэ ерэхэдэмни харана үзэнэ бэзэт, — гэжэ үбгэжөөл хэлээд, газаашаа гарашоо һэн...

Горхолжо урдаһан халуун уһата аршаан саашалхадаа нэгэ жалга соо сөөрэм боложо тогтоһон байгаа. Теэд энэ сөөрэмдэ загаһан байха юм гэжэ хэн һанаад орхихо һэм даа. Харин мүнөө... Сагаан һахалдаа бамбагар ехэнүүд мүльһэн хүхэлтэ хүрэшэнхэй тэрэ үбгэжөөлнай орожо ерэхэдээ, хэдэн хөөлэнтии олзотой ерээ бэлэй.

— Һү-ү, нүхэрнай хөөлэнтии барьа. Байгал соо хөөлэнтии байдаг юм гү? — гэлдэжэ байжа тэндэ суглаpагшад үбгэжөөлэйнгөө олзоор омогорхолдоно.

— Байгалда үгы, нуур сөөрэмүүдтэ бии, — гэжэ һахалдаа хүрэшэһэн мүльһэнүүдээ шобторжо байгаад үбгэжөөл хөөрэнэ, тэдэнээ һонирхуулна.

— Теэд хаанаһаа... Эндэмнай дүтэ шадар сөөрэм, нуурнууд бии аал. Салир барижа гарахыетнайшье хараагүй һэмнайбди, — гэлдэһэншье залуушуул тэдэнэй дунда бии.

— Бии даа, бии. Таанадай үбэл дунда шунгадаг энэ халуун уһанһаа сөөрэм тогтонхой. Уржадэр тэрэ сөөрэмэй хажуугаар сэбэр агаарта амаржа ябахадаа, сөөрэм руу хилээмэнэй үйрхэй шэдэһэмни, загаһад бии болоно, хаяһан юумыемни шүүрэһэн байгаа. Тиихэдэнь эндэхи загаһашадһаа хорхой, хахуули абажа түхеэрээд, ошоод ерэбэ ха юмбиб,— гээд үбгэжөөл харюусана.

— Ородог уһамнай хэды градус халуун бэлэй.

— 40—47 градус болодог ааб даа.

— Теэд халуун уһан соо загаһан байжа шадаха аал? Болошохо бэшэ гү?

— Уһан сөөрэмдөө хүрэтэрөө 15—20 градус болотороо хүрэнэл ааб даа. Бодоод үзыт. Аршаамнай эхиндээ — газар дороһоо гарахадаа—аяар 57 градус байдаг һаа, ородог уһамнай 40—47 градус болоно ха юм.

Загаһанай байрлаһан энэ сөөрэм урдандаа ехэ нуур байһан юм. Теэд байнгаа хатажа эхилхэдэнь, энээн руу аршаан булагууд шудхагдажа эхилээ юм. Мүнөө эндэ барилгын ехэ ажал хүдэлмэри эхилэнхэй. Ошотороо энээхэн сөөрэм ехэ нуур болохоор хараалагдана.

— Ерэхэ хабартаа манай институдай биологиин факультедэй һурагшад тус нуурта гэрэл карп загаһа табиха түсэбтэй. Дурсагдагша нуурта гансашье хөөлэнтии байрладаггүй, жэжэ заахан жараахай, томо сурхай, мүн сөөрэмэй эрьеэр ондатрын бүхал «гэрнүүд» олоороо жэрылдэдэг юм, — гэжэ биологиин эрдэмэй кандидат М. Г. Бакутин хөөрэнэ.

Эрдэмтэдэй тодоруулһанай ёһоор, тус сөөрэмэй уһанайнь халуун 25 градусһаа дээшээ байдаг. Загаһан нуль градусһаа эхилээд, гушаад градус хүрэтэр халуун уһан соо байрлажа шададаг. Дурсагдагша сөөрэм доошоо табан метр гүнзэгы юм. Тиимэһээ уһанайнь оёорто элдэб ургамалнууд ургадаг, шабар шабхаар элбэг болоһон байна. Тиимэһээ тус нуурта загаһан ажамидаржа байдаг болоо бшуу.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ТБИЛИСИИН МЕТРО АШАГЛАГДАБА

Тбилисиин метрополитенэй түрүүшын участогай барилга ашаглалгада оробо. Газар доогуур ябадаг экспрессүүд Дидубеһээ Руставелиин талмай хүрөөд, һөөргөө бусаха юм. Трассын газар дээрэхи вестибюльнь шэл, бетон, алюмини болон пластическа зүйлнүүдһээ бүтээгдэнхэй. Тиихэдэ газар дорохи ордонуудынь мрамор, гранит, ялайлгаһан плиткэнүүдээр гоёогдонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Руставелиин талмай», «Электродеповская» гэһэн станцинууд.

ТАСС-ай фотохронико.

Франциин коммунистнууд, социалистнуудай эрилтэ

ПАРИЖ, январиин 18. (ТАСС). Франциин Коммунис партиһаа Национальна суглаанда хабаададаг парламентска бүлэг «Бен Баркиин хэрэг» гэдэгэй хэр мүрдэгдэжэ байһан тухай «Нациин түлөөлэгшэдтэ, ороной улад зондо правительствын зүгһөө мэдээсэхынь тула» Национальна суглаанай онсо ларалтай сесси зарлаха эрилтэ табиба.

Мароккын эсэргүү талын ударидагша Бен Барки гэгшые үнгэрэгшэ намар Парижда хулгайлһан тухай хэлэгдэнэ. Иимэ хулгайлгын хэгдэхээр бэлдэгдэжэ байһан тухай Национальна суглаанай түрүүлэгшэдэ Компартиин парламентска бүлэгэй түрүүлэгшэ Робер Балланже бэшэһэн юм, энээн тухай правительствын, Франциин захиргаанай мэдээжэ ажал ябуулагшад мэдэһэн байгаа гэжэ тэрэ бэшэг соонь тэмдэглэгдэнэ.

Сенадтахи социалистнуудай бүлэг сенадай бюродо асуудалтайгаар хандан, «Бен Баркиин хэрэг» тушаа Нациин һунгамалнуудай үмэнэ правительствын зүгһөө тайлбари үгэхэ эрилтэ табиба.

Урда Вьетнамай патриодууд добтолно

ПАРИЖ, январиин 18. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд Сайгонһоо хойгуур 15 километртэ байдаг Тудук нютагта хархис сэрэгүүдэй аванпостые үсэглэдэр миномёдоор буудаа. Урда Вьетнамай сэрэгэй түлөөлэгшын мэдэрһэнэй ёһоор, аванпостын сэрэгшэд гээлтэ хоролтодо ороһон байна гэжэ Франс Пресс агентствын Сайгондохи корреспондент мэдээсэнэ. Тэрэшэлэн Тудугта офицернүүдые бэлдэдэг һургуули миномёдоор буудагдаа.

Энэл үдэр эндэхи патриодууд Шолонһоо 18 километртэ (Сайгоной оршон) минэ тэһэлээ. Тэрээнһээ шалтагаалан, Урда Вьетнамай хэдэн солдадууд алуулһан, шархатаһан байна. Сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэд Сайгонһоо урагшаа 15 километрэй зайда правительственна парашютистнүүдэй батальоной командна пунктые мүн лэ миномёдоор буудаба.

Урда Вьетнамай патриодууд энэ һүниндөө Сайгон хотодохи полициин харуулда добтолоо.

Нью-Иоркын городой транспортын 40 мянга шахуу хүдэлмэришэд 12 хоногто забастовко хээ. Эдэ бүһалгаалан бодогшод салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажалһаа гаргахагүй, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха эрилтэ табиба. Забастовкын болоһон үдэрнүүдтэ метро хүдэлөөгүй, автобусууд гараагүй. Америкын энэ эгээн ехэ хотын гол транспортнуудынь хүдэлөөгүй. Түб районуудтань хүн зоной олоороо сугларһан дээрэһээ, автомобильнууд ябаган хүнүүдһээ удаанаар дабшаха ушартай болоһон байна. Зураг дээрэ: забастовкын үедэ үглөөгүүр Бруклинска хүүргэ дээрэ.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН ГАДАНАҺАА

Нигеридэхи байдал

КОТОНУ. январиин 18. (ТАСС). Нигеридэхи байдал удаа дараалан тогтонижожо байна. Лагосһоо абтаһан мэдээсэлнүүдһээ харахада, армиин частьнуудай олонхинь, тэрэ тоодо Кадунын гарнизон (ороной хойто зүг, хамагһаа түрүүлжэ Балевын правительствада эсэргүүсэн бодоһон юм), орон доторхи засагые гартаа абаһан Нигериин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командалагша генерал-майор Агийи-Иронсиие дэмжээ.

Шэнэ хуули засагые тэндэхи хэблэл, радио мүнөөдэр мүн лэ дэмжэбэ.

Провинцинуудһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, тэндэ амгалан түбшэн байна. Гансахан Ибадан нютагта урдын правительствын тала баригшадта хабаатай хэдэн гэр галдагдаа.

Эндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор, Агийи-Иронси шэнэ правительство бүридүүлхээр харааланхай, тэрээндэнь Балевын правительствын нэгэшье министр орохогүй юм ха.

Сагаан байшанда зүблөөн болобо

ВАШИНГТОН, январиин 18. (ТАСС). Президент Джонсон үсэгэлдэр Сагаан байшан соо демократическа партиин конгрессэхи ударидагшадтай зүблөө хэбэ. Юстициин министр Катценбах «орон доторхи байдал тухай» асуудалаар президент Джонсоной конгрессэ эльгээһэн конституцида оруулагдаха заһабаринууд тухай мэдээсэбэ. Американска конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүдэй һунгагдадаг болзорые хоёр жэлһээ дүрбэн жэл хүрэтэр һунааха тухай, мүн хуушарһан зарим зүйлнүүдыень зайсуулхын тула һунгуулиин дүримдэ зарим хубилалтануудые оруулха тухай зохихо элидхэлнүүдые президент энэ недели соо конгрессэ эльгээхэ байха гэжэ Катценбах мэдээсэбэ.

Вьетнамдахи дайнтай дашарамдуулан, обороной министерствын мэдэлдэ 12.761 миллион долларой хэмжээтэй нэмэлтэ һомололго хэхэ дурадхал энэ недели соо конгрессэ оруулхам гэжэ обороной министр Макнамара конгрессэй ударидагшадта дуулгаа. Миниин һанамжын ёһоор, июниин 30-да дүүрэхэ 1966 финансын жэлдэ обороной министерствын гаргаша 54,2 миллиард доллар болохо гэжэ Макнамара мэдүүлбэ.

Финансын министр Фаулерай мэдээсэһэнэй ёһоор, Вьетнамдахи дайнһаа уламжалан 1966 оной сэрэгэй гаргаша 1965 оной январь соо багсаагдаһанһаа 10,5 миллиард доллароор ехэ болохо байна.

С. Шриверые «Амгалан корпусой» директорэй тушаалһаа сүлөөлөөд, тэрэнэй орондо Джек Худ Вон гэгшые томилооб гэжэ президент Джонсон соносхоо.

Кваме Нкрумын мэдүүлгэ

АККРА. (ТАСС). Ганын правительство Нигериин саг зуурын правительствые бүрин дэмжэнэ гэжэ Ганын президент Кваме Нкрума пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Миниин һанамжын ёһоор, Нигеридэхи хэрэг ушарнууд түбхын түрүүн нигер арадай өөрын хэрэг болоно. Гадаадын гүрэнүүд энэ ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахын гү, али өөртөө ашаг олохын тула Нигеридэхи байдалые һамбаашалха ёһогүй гэжэ президент мэдүүлбэ.

М. ОБОТЕ: Экономическа хэмжээнһээ биратай үрэ гарахагүй

КАМПАЛА. (ТАСС). Холбоото нациинуудта хабаатай оронуудай Лагосто болгошо конференцидэ хабаадаһан Угандын премьер-министр Милтон Оботе бусажа ерэбэ.

Лагостохи конференциин дүн тушаа журналистнуудай асуудалнуудта харюусаха зуураа, Оботе нигэжэ мэдүүлээ:

«Урда Родези тушаа гансахан экономическа хэмжээнүүдһээ үрэ гараха гэжэ хэзээшье этигэдэггүй байгааб. Тиимэ хэмжээнүүд Урда Родезиин экономикые муудхаабашье, Смидэй хуули засагые унагаажа шадахагүй».

Конгын зүүн зүгтэ тулалдаан болоно

КАМПАЛА, январиин 18. (ТАСС). Угандын хилэ шадархи Конгын Касинда хотын оршондо конголез армиин частьнуудай ба агсан премьер Чомбее дэмжэдэг Катангын жандармериин отрядуудай хоорондо һаяшаг шанга байлдаан болоо. Энээнһээ шалтагаалан, хоёр тала гээлтэ хоролтодо ороһон байна.

Конгоһоо зугадаһан хэдэн зуугаад хүн энэ районсохи хилые дабан гараад, мүнөө Угандын территори дээрэ байна.

Хүдэлмэригүйшүүл улам олошорно

КАНБЕРРЭ, январиин 18. (ТАСС). Австралиин ажалай министерствын тунхаглаһан мэдээнүүдһээ харахада, энэ орон доторхи ажалгүйшүүлэй тоо байгша оной январиин 1-дэ 67 мянга 559 хүн болоһон байна.

Ажалгүйшүүлэй тоо улам улам олошоржо байнхай гэжэ «Канберра Таймс» газетэ һанаа зобонгёор бэшэнэ.

Нэгэ жэлэй урда тээ, 1964 оной декабрь соо, Австралида ажалгүй 54.506 хүн байһан юм.

Американска генералай мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, январиин 18. (ТАСС). Зүүн-Урда Азиин, Алас-Дурна зүгэй оронуудаар хинан байсажа ябаһанаа һаяхан бусаһан США-гай далайн ябаган сэрэгэй корпусой командир генерал Уоллес Грин гэгшэ Урда Вьетнамдахи дайе удаан үргэлжэлүүлхын тула «тэсэбэритэй байхыень» американецуудта идхаба. Энэ дайе илалтатайгаар дүүргэхын тула «Вьетнамай асуудалай сэрэгэй талые Холбоото Штадууд шиидхэхэ болоно» гэжэ баталан хэлээд, «бүри ехэ хүсэлэлгэ гаргаха ушартай болгдожо магад» гэбэ.

Бонной адмирал НАТО-гой хүтэлбэрилхы тушаалда

ОСЛО, январиин 18. (ТАСС). Баруун Германиин милитаристнууд Норвегиин Колсос хотодо байдаг НАТО-гой Европын хойто зонын штаб-квартирада дээдэ тушаал дааха гэжэ үнинһөө хойшо оролдодог юм. Энэ эрилтэнь мүнөө бэелүүлэгдээ. Баруун Германиин адмирал Т. Эрдман гэгшэ январиин 20-һоо штабай начальнигай орлогшын, оперативна таһагай начальнитай тушаалда томилогдобо.

Урда Вьетнамда американска 9 мянган солдат буулгагдаа

НЬЮ-ЙОРК, январиин 18. (ТАСС). Мүнөөдэр Урда Вьетнамай хоёр пунктда американска 9 мянга шахуу солдадууд буулгагдаба.

Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, далайн, ябаган сэрэгэй полкын 4500 шахуу солдадууд Чулайда буулгагдаа. Ондоо бүлэг американска сэрэгүүд — американска ябаган сэрэгэй 25-дахи дивизиин 2-дохи бригада Сайгонһоо зүүн-урдуур 64 километртэ байдаг пунктда буулгагдаа гэжэ тэрэл агентство мэдээсэбэ.

Урда Корейн солдадууд хосорно

ХАНОЙ, январиин 18. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэдэй добтолһонһоо шалтагаалан, 1966 оной январиин 9-дэ Урда Корейһээ ерэһэн 372 солдат үгы хэгдээ гэжэ Вьетнамай информационно агентство «Сүлөөлэлгэ» агентствые үндэһэ болгон дамжуулба.

ПРАВДА БУРЯТИИ
Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Бүхы барилгые хүдэлмэриин һайн проектээр хангаха» гэһэн түрүү бэшэг. КПСС-эй обкомдо. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. Республикын механизаторнуудай зүблөөнэй дүүрэһэн тухай мэдээсэл. «Рассвет» колхозой луговод Ф. А. Титовой «Ханамжатай эзэн байха» гэһэн корреспонденци. Академик Сергей Павлович Королевые хүдөөлүүлгэн.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Залуушуул энээниие мэдэхэ ёһотой» гэһэн рубрика доро С. Коноваловай корреспонденци. «Хонишодой халуун хаһа» гэһэн рубрика доро А. Дериглазовай корреспонденци. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Худалдаа наймаанай министерствын үзэмжэдэ» гэһэн рубрика доро Н. Замараевай материал. Хилын саанахи һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Н. Тугутовай «Вешенскиин үглөөгүүр» гэһэн тэмдэглэл. Соносхолнууд.

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэ багатай байха. Һулаханаар һалхилха. Байгал шадарай аймагуудта 23—28, бэшэ нютагуудта 27—32, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 38—40, үдэртөө 27—29 градус хүйтэн байха.

Январиин 21—22-ой үдэрнүүдтэ бага зэргэ үүлэтэй байха. Зарим газарта манан унаха. Һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта һүниндөө 40—45, үдэртөө 30—35, бэшэ нютагуудта —һүниндөө 34—39, үдэртөө 25—30 градус хүйтэн байха.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23 67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24 74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25 41, 38 30, информации—34 05 и переводов—24 74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н03356. Зак. № 42.